Materská škola Kaméliová 10, Bratislava

Školský vzdelávací program : Podajme si rúčky

Dátum prerokovania ŠKVP v pedagogickej rade: 30. 08. 2016

Dátum prerokovania ŠKVP v rade školy: 11. 10. 2016

Dátum vydania ŠKVP: 12.10.2016

Vyučovací jazyk : slovenský

Stupeň vzdelania: predprimárne vzdelanie

Riaditeľka školy: Mgr. Lucia Slováková

Chceme byť školou, ktorá podporuje zdravý životný štýl. Podporujeme deti v pohybových aktivitách, dbáme na zdravú výživu. Snažíme sa o pohodovú atmosféru v MŠ, ktorá je sprevádzaná dôverou, bezpečím, priateľstvom a dobrou spoluprácou školy s rodinou. Pri výchovno-vzdelávacej práci uprednostňujeme spôsob učenia, v ktorej sa dieťa učí samo hrou, vlastným prežívaním, experimentovaním a spontánnymi činnosťami. Skúsenosti získava predovšetkým tým, že to čo vykonáva aj prežíva. Preferujeme ústretovosť a dialóg smerujúci k deťom i k ich rodičom.

Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu emocionálnu, sociálnu, a kognitívnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začleňovanie do skupiny a kolektívu.

Vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania

Východiskom pre tvorbu vlastných cieľov školského vzdelávacieho programu sú všeobecné ciele uvedené v ŠTVP, vzdelávacie ciele stanovené v školskom zákone a vlastné zameranie našej materskej školy.

Ciele:

- zamerať sa na celostný rozvoj osobnosti s cieľom pripraviť deti na vstup do ZŠ
- zlepšovať pohybové schopnosti
- posilňovať úctu k starším
- rozvíjať tvorivosť
- triediť odpad a poznať jeho využitie
- získanie základov počítačovej gramotnosti
- podnecovať primeraný environmentálny postoj
- dosiahnuť návyky súvisiace so zdravým životným štýlom
- využívať zážitkové učenie
- rozvíjať predčitateľskú gramotnosť uplatňovaním špecifických metód
- rozvíjať aktívne počúvanie s porozumením
- využívať metódy tvorivej dramatizácie
- zámerne rozvíjať aktívnu slovnú zásobu detí
- vytvárať komunikačne a literárne podnetné prostredie

Plnenie cieľov budeme realizovať vzdelávacími aktivitami s možnosťou ich ďalšieho dotvárania a modifikovania vhodnými formami a metódami.

Stupeň vzdelania

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť.

Vlastné zameranie materskej školy

Materská škola vo svojom školskom vzdelávacom programe je zameraná na rozvoj tvorivosti jednotlivca so schopnosťou nachádzať nové postupy a riešenia, pozitívne ovplyvňovať rast jeho sebavedomia, priebojnosti a zároveň schopnosť kooperovať v skupine. Stimuluje rozvoj chápania a motivuje snahu poznávať a tým zvyšovať záujem o učenie.
Zámerom nášho školského vzdelávacieho programu je obohacovanie výchovy a vzdelávania o cieľavedome rozvíjanie talentu detí v oblasti výtvarných, speváckych a pohybových schopnosti zapájaním sa do krúžkovej činnosti a účasťou na mimoškolských podujatiach a oboznamovaním sa s anglickým jazykom. Obohacuje rozvoj pohybových schopnosti vytváraním podmienok na celoročné spontánne a riadené pohybové aktivity doplnené mimoškolskými výcvikmi plávania a korčuľovania starších detí, ktorých rodičia prejavia záujem.
Do výchovno-vzdelávacej činnosti zaraďujeme aj exkurzie, výlety a návštevy divadiel, múzeí, hradov a zámkov, knižnice, ZOO, výlety do prírody. Tým obohacujeme výchovu a vzdelávanie o kultúrne a estetické zážitky. Tieto aktivity sú tiež zamerané na získavanie poznatkov o najbližšom okolí, rodnom meste spoznávaní národného kultúrneho dedičstva s cieľom utvárať začiatky národného povedomia.
Zámerom školského vzdelávacieho programu je eliminovanie vplyvu faktorov ohrozujúcich telesné a duševné zdravie detí a podporovanie zdravého telesného a duševného rozvoja, zvyšovania odolnosti organizmu voči chorobám, prostredníctvom celoškolských a triednych projektov.
Získanie základov počítačovej gramotnosti so zameraním na rozvoj pozornosti, pamäti, postrehu, reakcie a priestorovej predstavivosti u 5-6 ročných deti.
Formovanie kladného vzťahu detí ku knihe a literatúre.
Podporovanie uvedomenia si a prakticky uplatňovať vzťah k živej i neživej prírode, jej ochrane, k vlastnému zdraviu a všetkým žijúcim organizmom. Výchovu detí budeme smerovať k osvojovaniu si princípov trvalo udržateľného rozvoja pravidelne opakujúcimi sa aktivitami.

Za plnenie pedagogického zámeru školy zodpovedajú pedagogickí zamestnanci.

Dĺžka dochádzky a formy výchovy a vzdelávania

Dĺžka dochádzky 1- 4 roky
Na predprimárne vzdelávanie v materskej škole prijímame spravidla dieťa od troch do šiestich rokov jeho veku, výnimočne možno prijať dieťa od dvoch rokov veku. Na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa, ktoré dovŕšilo šiesty rok veku a ktorému bol odložený začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky alebo mu bolo dodatočne odložené plnenie povinnej dochádzky.

Forma výchovy a vzdelávania: celodenná, ak o to rodič požiada môže byť aj poldenná

Učebné osnovy

Učebné osnovy tvoria vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí najmenej v rozsahu Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Východiská plánovania výchovy a vzdelávania v materskej škole

Plánovanie výchovno-vzdelávacej práce odsúhlasuje pedagogická rada na prvej pedagogickej porade pred začiatkom nového školského roku. Obsah výchovy a vzdelávania, ktorý je určený učebnými osnovami budeme konkretizovať v týždenných plánoch. Na príprave plánov učiteľky na triedach spolupracujú.
Učiteľky si zaznamenávajú, ktoré výkonové štandardy plnili. Každá trieda si vyberá tému, ktorá jej vyhovuje a podľa aktuálnosti, čím je zabezpečené aj obmieňanie učebných pomôcok medzi triedami. Na základe vstupnej diagnostiky detí, učiteľky pri plánovaní vychádzajú z aktuálnej úrovne detí. Pri plánovaní používajú učiteľky adaptácie vývinových úrovní pre jednotlivé vzdelávacie oblasti. Popoludňajšie vzdelávacie aktivity využívajú učiteľky na zopakovanie a upevnenie obsahu dopoludňajších vzdelávacích aktivít.

Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom v materskej škole je štátny jazyk – slovenský jazyk.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Absolvent predprimárneho vzdelávania je pripravený na vstup do primárneho vzdelávania v základnej škole a na ďalší aktívny život v spoločnosti.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré vydáva materská škola na slávnostnej rozlúčke s predškolákmi.
Predškolské vzdelávanie ukončí dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31.augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť.

Personálne zabezpečenie materskej školy

Výchovno-vzdelávaciu činnosť v našej materskej škole vykonáva 23 pedagogických zamestnancov, ktorí spĺňajú podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti v zmysle platných právnych predpisov. Máme päť učiteliek s ukončeným vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, ostatné majú stredoškolské vzdelanie.
Krúžkovú činnosť zabezpečujú externí pracovníci.

Materiálno technické a priestorové podmienky materskej školy

V budove na Kaméliovej ulici prevádzkujeme sedem tried a v budove na Hnileckej prevádzkujeme štyri triedy.
Súčasťou obidvoch budov sú rozľahlé školské záhrady s trávnatou plochou, s vysadenými drevinami, ktoré poskytujú dostatok tieňa a sú vybavené pieskoviskami a hracími prvkami pre rozvoj pohybových schopností detí.
Materská škola má dostatok plošných a viacrozmerných učebných pomôcok, ktoré učiteľky využívajú vo vzdelávacom procese. Disponujeme viacerými interaktívnymi tabuľami, notbookmi, počítačmi a tlačiarňami. Máme dva tablety, interaktívne steny, včielky Bee Bot s rôznymi podložkami, nahrávacie štipce, digitálny mikroskop. Po vzájomnej dohode medzi učiteľkami si môžu učiteľky sprístupniť triedu, v ktorej je interaktívna tabuľa pre aktivity spojené s prácou na nej. Budova na Kaméliovej je pokrytá wifi signálom. Na pohybové aktivity máme telocvičňu s rozmanitým náradím a náčiním. Máme zariadený hudobný kabinet s Orffovými nástrojmi a inými hudobnými nástrojmi, máme tri piána a niekoľko elektronických klavírov. Máme výtvarný kabinet s množstvom rôznorodého výtvarného materiálu a kabinet s rôznymi učebnými pomôckami a materiálmi. Každá trieda disponuje množstvom náučných, encyklopedických a rozprávkových kníh. Máme zriadenú učiteľskú knižnicu, ktorú priebežne dopĺňame novými titulmi.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú v materskej škole zabezpečené v zmysle platných právnych predpisov.
Pedagogickí zamestnanci pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním sú povinní:

- prihliadať na základné fyziologické potreby detí,
- vytvárať podmienky na zdravý vývin a na predchádzanie sociálnopatologických javov,

- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí,
- poskytnúť nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí,
- viesť evidenciu registrovaných školských úrazov detí, ku ktorým došlo počas výchovno-vzdelávacej činnosti alebo pri činnostiach organizovaných materskou školou.

Problematika zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní je rozpracovaná v Školskom poriadku a Prevádzkovom poriadku materskej školy**.**

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia detí

Pre hodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti a jej výsledkov využívame rozhovory, diskusie, analýzu pedagogickej dokumentácie, analýzu produktov detskej činnosti (portfólia detí), pedagogické pozorovanie – hospitácie.
Indikátory procesu učenia sa: záujem o činnosť, aktívny podiel na priebehu VVČ, hodnotové a emocionálne postoje, úroveň sebahodnotenia a tvorivosti, úroveň vedomosti, zručnosti, schopnosti a návykov vo vzťahu k učebným osnovám ŠKVP.

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
Zameranie kontrolnej činnosti zamestnancov je vypracované v ročnom pláne vnútornej kontroly školy v zmysle platných právnych predpisov.

Zovšeobecnenie poznatkov z vnútornej kontroly a autoreflexie prerokujeme v polroku a na konci školského roku na pedagogickej porade.

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov
Materská škola podporuje záujem pedagogických zamestnancov o vzdelávanie. Umožňuje rozvíjať a dopĺňať profesijné kompetencie prostredníctvom akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania organizovaných Metodicko-pedagogickým centrom a aj inými subjektami, ktoré majú oprávnenie poskytovať kontinuálne vzdelávanie. Tiež sa môžu vzdelávať samoštúdiom i prostredníctvom metodického združenia.
Problematika kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov je rozpracovaná v ročnom pláne kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, ktorý vychádza z vyššie stanovených cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, z aktuálnych potrieb a zamerania našej materskej školy.

Mgr. Lucia Slováková
riaditeľka materskej školy

Príloha:
vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách

1 Hovorená reč

1.1 Komunikačné konvencie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými. Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržuje očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii.	Spoločné diskusie učiteľka vedie tak, aby rovnomerne zapájala všetky deti do rozhovorov. Menej aktívne deti nenásilnou formou povzbudzuje, poskytuje im príležitosť – priestor a čas – na vyjadrenie, zabezpečuje podpornú spätnú väzbu, aj zo strany ostatných detí.	V akých situáciách dieťa samé začína komunikáciu? Akým spôsobom? Má problémy s nadväzovaním komunikácie? V akých situáciách?
Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom.	Učiteľka používa a zdôrazňuje význam zaužívaných fráz a slovných spojení pri vyjadrovaní potrieb a želaní, oslovovaní iných osôb (detí, dospelých), v závislosti od situácie, pri formálnej a neformálnej komunikácii (ako je napr. vykanie dospelým osobám, vyjdrenie prosby, poďakovanie druhým).	Ak používa dialekt, prepína medzi ním a spisovnou podobou jazyka v závislosti od situácie? V akých situáciách používa dialekt? Akú podobu jazyka uprednostňuje v bežnej komunikácii?
Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu.	Učiteľka po dohode s deťmi vymedzí základné pravidlá komunikácie v triede (napr. počúvať, keď druhý hovorí; neskákať mu do reči; prihlásiť sa o slovo), umiestni ich na viditeľné miesto (v podobe piktogramov), dbá na ich dôsledné dodržiavanie.	Akú podobu jazyka používa počas vzdelávacích aktivít v MŠ? Rozlišuje medzi neformálnou komunikáciou (s rovesníkmi, súrodencami) a formálnou komunikáciou s dospelými? V akých situáciách (a vo vzťahu k akým osobám) používa vykanie? Používa slová ako „prosím“, „ďakujem“ primeraným spôsobom? Uvedomuje si, že niektoré slová sa nemajú používať? Ako často a v akých situáciách používa hanlivé slová? Aké? Používa ich len v komunikácii s rovesníkmi? Používa ich aj v prítomnosti dospelých? Ako sa správa k osobe (dieťaťu alebo dospelému), s ktorou hovorí? Počúva ho, keď hovorí? Čaká, kým druhý dopovie, čo chce povedať? Ako získava slovo? Kladie doplňujúce otázky? Čaká na

		ich zodpovedanie? Zotrváva v téme komunikácie? Dodržiavanie ktorých pravidiel komunikácie mu spôsobuje problémy?

1.2 Artikulácia a výslovnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny.	Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na zreteľnú artikuláciu. Krátke literárne útvary (básničky, riekanky, vyčítanky) si deti osvojujú spamäti, recitujú ich s dôrazom na správnu výslovnosť. Jazykové hry spestruje učiteľka využívaním špecifických riekaniek so zameraním na precvičovanie problematických spoluhlások (sykaviek, slabikotvorných spoluhlások r, ŕ, l, Ĺ, a pod.).	Ako sa správa počas čítania? Sleduje učiteľku pri rozprávaní? Sleduje učiteľku pri čítaní? Ako dlho udrží pozornosť pri počúvaní? Ako reaguje na čítané? Ako vyslovuje jednotlivé hlásky? S výslovnosťou ktorých hlások má problémy? Vyslovuje správne sykavky (s, c, z, dz, š, č, ž, dž)? Vyslovuje správne slabikotvorné spoluhlásky l/Ĺ, r/ŕ ?

1.3 Gramatická správnosť a spisovnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia. Rozumie spisovnej podobe jazyka.	Jazykové prostredie materskej školy poskytuje dieťaťu vzor spisovnej slovenčiny v jej kultivovanej a vysoko rozvinutej podobe. Dieťa má dostatok príležitostí sledovať, že jazyk používaný v knihách a bežná hovorová reč sa môžu líšiť. Prostredníctvom vhodných textov učiteľka demonštruje, že knižná podoba jazyka je vzorom správneho vyjadrovania sa, vedie deti k porovnávaniu a rozlišovaniu nárečových, hovorových, spisovných a nespisovných slov. Vo vzťahu k osvojovaniu si gramatických pravidiel dohliada na správnosť skloňovania	Vníma rozdiely medzi spisovnou a hovorovou podobou jazyka? Ktoré gramatické pravidlá uplatňuje úspešne? S čím má ešte ťažkosti? Vyjadruje sa spisovne, alebo používa dialekt? Ako reaguje na usmernenie učiteľky? Ako často ho treba usmerňovať a opravovať? Prekáža mu to v komunikácii? Snaží sa opraviť a vyjadriť sa spisovne? Čím sa vyznačujú jeho verbálne prejavy počas čítania kníh a rozhovorov o čítaní? Líšia sa

	všetkých slovných druhov, časovania slovies, stupňovania prídavných mien a prísloviek.	od bežnej komunikácie? V čom?

2 Písaná reč

2.1 Chápanie obsahu, významu a funkcií písanej reči

2.1.1 Poznávanie funkcií písanej reči

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Dokáže jednoducho vysvetliť, prečo je písaná reč dôležitá a uvedie jednoduché príklady.	Učiteľka volí na vzdelávacie aktivity texty rozmanitých žánrov, snaží sa o pestrosť ich využívania. Okrem ľudovej a autorskej poézie, rozprávok a príbehov využíva informačné texty (detské encyklopédie) a ďalšie informačné zdroje, vrátane digitálnych technológií. Prostredníctvom rôznorodých žánrov a ich využívania v rámci vzdelávacích aktivít učiteľka demonštruje funkcie písanej reči tak, aby dieťa získalo predstavu o tom, že písaná reč: - umožňuje dorozumievanie (nad rámec hovorenej reči) v čase neprítomnosti adresáta komunikačného zámeru, - je zdrojom poznatkov, informácií a vedomostí, - je zdrojom zážitkov (emócií, prežívania, fantázie) a umožňuje ich vyjadrovať, - má mnohoraké praktické využitie (napr. uľahčuje a rozširuje možnosti zapamätania si informácií, umožňuje riadenie vlastnej činnosti aj činnosti druhých, poskytuje informácie o praktických činnostiach). Pravidelným čítaním, bohatou ponukou textových žánrov, možnosťou výberu podľa záujmu detí poskytuje učiteľka bohaté zážitky a skúsenosti s čítaním, podporuje pozitívny vzťah ku knihám a písanej kultúre, prispieva k upevňovaniu čitateľských návykov.	Prejavuje snahu a záujem o využitie písanej reči? V akých situáciách, za akým účelom? Prejavuje záujem o „písomnú“ komunikáciu s inými? Chce niekomu „napísať“? Snaží sa sformulovať jednoduchý komunikačný odkaz? Hľadá odpovede na otázky, ktoré ho zaujímajú aj v knihách? Ako sa správa v knižnici? Vie podľa obálky vybrať z police vhodnú knižku? Prejavuje pri čítaní emócie? Aké prejavy emócií u neho prevládajú? Prejavuje pri čítaní radosť, smiech, napätie, smútok, zvedavosť? Sú jeho emočné reakcie vo vzťahu k textom primerané? Prejavuje záujem o čítanie písomných návodov k hrám? Dokáže v činnosti podľa prečítaného návodu postupovať? Aké textové žánre uprednostňuje? Akým spôsobom ich využíva?

2.1.2 Porozumenie explicitného významu textu – slovná zásoba

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vlastnými slovami vysvetlí význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov, aj negatívnym vymedzením, teda použitím antoným a i.). Odpovedá na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, faktov, informácií a i). Reprodukuje stručne obsah prečítaného textu.	Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na prozódiu (intonáciu, prízvuk, tempo, intenzitu, pauzy), moduláciou hlasu zvýrazňuje rozdiel medzi rozprávačom a priamou rečou rôznych postáv. Učiteľka venuje patričnú pozornosť vysvetľovaniu a vyvodzovaniu významov odvodených, nových a neznámych slov. V následných rozhovoroch, vzdelávacích aktivitách a komunikačných situáciách ich učiteľka opakovane používa, vytvára príležitosti na ich zmysluplné používanie deťmi. V slovných hrách (hľadanie protikladov, prirovnaní, tvorba zdrobnenín, homonymá, antonymá, synonymá a i.) upevňuje a rozvíja aktívnu slovnú zásobu detí. Počas čítania i po prečítaní textov kladie deťom kontrolné otázky, rekapituluje obsah, udalosti, pri náučných textoch fakty, informácie a nové poznatky (*Čo nové sme sa dozvedeli? Podľa čoho vieme, že...?*)	Ako reaguje na nové neznáme slová? Pýta sa, ak niečomu nerozumie? Rád používa slová, ktoré sa práve naučil? Ako reaguje na položené otázky? Snaží sa odpovedať, aj keď nevie? Aké stratégie pri tom používa? Háda? Rozmýšľa? Snaží sa spomenúť si? Ako často odpovedá správne? Na aký typ informácií? Pri akých textoch a textových žánroch? V akej oblasti vedomostí vyniká?

2.1.3 Porozumenie implicitného významu textu

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Odpovedá na otázky nad rámec doslovného významu textu a dokáže predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, aplikovať informácie z textu v prenesených situáciách a pod. Uvažuje nad informáciami prezentovanými prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, porovnáva ich s vlastnou skúsenosťou a s tým, čo vie z iných zdrojov.	V rámci rozhovorov a diskusií k čítaným textom kladie učiteľka rôzne typy otázok, podnecuje deti k rozmýšľaniu o obsahu textu, rozvíja a prehlbuje porozumenie vo viacerých smeroch a rovinách porozumenia. Učiteľka zaraďuje do činností nielen texty publikované v knižnej alebo časopiseckej podobe, ale aj texty a obsahy sprostredkované informačno-komunikačnými technológiami (napr. texty na internete, obsahy, ktoré sú súčasťou televíznych programov, výučbových programov pre digitálne technológie a digitalizovaných hier pre deti a pod.) Okrem otázok na doslovný význam textu vedie deti k: - predvídaniu obsahu, formulovaniu očakávaní, utváraniu predstáv,	Ako reaguje na podnety k predvídaniu? Rád si vymýšľa možné scenáre? Vytvára si vlastné predstavy? Ako ich dáva najavo? Sleduje pri čítaní ako sa napĺňajú jeho očakávania? Ako na to reaguje? Ako sa menia jeho predstavy počas čítania? Prispôsobuje svoje očakávania obsahu textu? Sú jeho predpoklady (pod vplyvom textu) čoraz primeranejšie a reálnejšie? Ako pracuje s vlastnou skúsenosťou? Prejavuje sa v jeho odpovediach na otázky? Ako dáva do súvislosti svoje skúsenosti s udalosťami v príbehu? Vie uviesť príklady podobných situácií zo života? Nachádza v čítaných príbehoch súvislosti s reálnym svetom? V akých žánroch? Ako vysvetľuje a zdôvodňuje svoje odpovede? Vie povedať, čo sa mu

Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje vo výtvarných činnostiach. Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach.	- domýšľaniu obsahu – vyvodzovaniu možných významov (dedukcii), - chápaniu súvislostí medzi obsahom textu a reálnym svetom, vlastnými skúsenosťami, rozlišovaniu reálnych a nereálnych, fantazijných obsahov, - aplikácii – používaniu informácií z textu v reálnej situácii (uviesť príklad zo života, postupovať podľa inštrukcií, návodu a pod.), - hodnoteniu – posudzovaniu (napr. správnosti – nesprávnosti konania postáv, dobra a zla, čo sa mu páči – nepáči), - vysvetľovaniu a zdôvodňovaniu svojich odpovedí (*Prečo si to myslíš? Ako to myslíš?),* - kladeniu vlastných otázok. Dôležitou súčasťou pri práci s textami pri spoločnom čítaní sú riadené rozhovory a diskusie (pred, počas, po čítaní). Počas spoločných rozhovorov učiteľka dbá o zapájanie všetkých detí, posmeľuje a poskytuje priestor na vyjadrenie menej aktívnych detí, vyzýva ich, aby sa navzájom počúvali, kládli otázky a odpovedali. Porozumenie čítaných textov sa prehlbuje a upevňuje následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami. Zadania úloh v rámci ostatných vzdelávacích oblastí nadväzujú (v rámci možností) na obsah čítaných textov. Deti majú možnosť vyjadriť svoje pocity, zážitky a získané vedomosti rôznym spôsobom (v rámci výtvarných, hudobno-pohybových či dramatických činností).	páčilo/nepáčilo a prečo? Rozlišuje kladné a záporné postavy príbehov? Vie posúdiť ich správanie/konanie? Vie uviesť charakteristické povahové vlastnosti postáv? Uvádza dôvody svojho hodnotenia? Ako reaguje na čítanie náučných textov? Kladie doplňujúce otázky? Je zvedavé na veci, o ktorých sa číta? Aké témy ho najviac zaujímajú? Má záujem dozvedieť sa niečo nové? Rado sa „chváli“ svojimi vedomosťami? Ako sa zapája do rozhovorov a diskusií o čítaní? Reaguje spontánne, alebo len na podnet učiteľky? Viac hovorí, alebo viac počúva? Zaujíma sa o názory a odpovede ostatných detí? Ako na ne reaguje? Ako dodržiava pravidlá komunikácie? Ako sa dokáže vyjadriť? Vyjadruje sa spisovne? Celými vetami? Ako sa obsahy čítaných textov prejavujú v produktoch činnosti dieťaťa? Stvárňuje svoje zážitky z čítania vo výtvarných činnostiach, hudobno-pohybových, dramatických a rolových hrách? Aké obsahy textov sa snaží vyjadriť? V akých činnostiach? Znázorňuje konkrétne fakty, udalosti a postavy, vystupujúce v textoch? Vyjadruje svoje pocity, zážitky a emócie? Ako a akými prostriedkami? Ako o nich vypovedá? Vie vysvetliť, čo znamenajú? Sú jeho postrehy v niečom zaujímavé alebo originálne? V čom?

2.1.4 Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vníma a vie primerane vysvetliť rozdiel medzi poéziou (básničkou)	Dôležitou súčasťou čítania deťom je predstavenie žánra textu. Učiteľka	Pozná spamäti niekoľko básničiek?

a prozaickými žánrami. Vie primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života. Predvída udalosti deja, zápletku, záver príbehu a opiera sa pri tom o poznanie štruktúry rozprávok, príbehov pre deti a bájok. Dokáže vysvetliť prenesený (symbolický) význam jednoduchých slovných spojení.	pred čítaním zvolených textov uvedie, o aký žáner ide, používa zodpovedajúce označenie textov, s ktorými pracuje (*učíme sa básničku, ideme čítať rozprávku, povesť, bájku, príbeh, pozrieme sa do encyklopédie, vyhľadáme si informáciu na internete).* Charakteristiky jednotlivých žánrov sú predmetom rozhovorov pred čítaním, následne po prečítaní sa dopĺňajú o nové skúsenosti a postrehy. Pri čítaní príbehov učiteľka s deťmi diskutuje, či sa príbeh mohol reálne stať, ktoré prvky deja áno a ktoré nie, aký bol zámer autora knihy z hľadiska žánru textu (či ide o text, ktorý slúži na zábavu, oddych, ponaučenie, získavanie informácií). Pri čítaní detských literárnych útvarov venuje osobitnú pozornosť použitým jazykovým prostriedkom (vysvetľovaniu prenesených významov, symbolov, prirovnaní). Súčasťou rozhovorov môžu byť aj skúsenosti s čítaním v rodine (čo rodičia čítajú deťom, čo čítajú rodičia, súrodenci, aké knižky majú doma), deti majú možnosť nosiť si z domu vlastné obľúbené knižky.	Má svoje obľúbené rozprávky? Aké textové žánre uprednostňuje? Ako pracuje s reálnymi a nereálnymi informáciami v texte? Zaujíma sa o to, čo sa v príbehu mohlo stať a čo nie? Uvedomuje si a nachádza v literárnom texte možné súvislosti s reálnym životom? Robí to na podnet učiteľky alebo spontánne? Začína chápať súvislosti medzi obsahom a formou písanej reči? Všíma si rôzne spôsoby a prostriedky vyjadrovania významov? Ako chápe symbolický význam slov a slovných spojení? Dokáže ho jednoducho vysvetliť?

2.2 Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

2.2.1 Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Na základe ilustrácie rozpráva vlastný jednoduchý príbeh. Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ. Používa knihu správnym spôsobom.	Deti majú príležitosť nahliadnuť do knihy v priebehu toho, ako ju učiteľka číta. Všímajú si pritom, že ilustrácia a text spolu súvisia. Spolu s učiteľkou o tejto súvislosti diskutujú. Ilustrácie k textu učiteľka používa na predvídanie deja príbehu a na reprodukciu prečítaného príbehu. Pred čítaním knihy učiteľka oboznamuje deti s tým, kto je autorom knihy a ako sa kniha volá. Pred čítaním knihy učiteľka ukáže deťom, kde v knihe nájdu údaje o knihe a ako ich použije pri orientácii v knihe (názov knihy a autora knihy na titulnej strane – o. i. naznačuje začiatok čítania knihy a správne držanie knihy); obsah (pomáha pri vyhľadávaní príbehu v knihe). Pri opätovnom	Ako reaguje na čítanie známej knihy? Aké otázky kladie pri čítaní novej knihy? Ako komentuje ilustrácie pri čítaní príbehu? Opisuje, čo vidí na obrázku? Dopĺňa na ich základe príbeh? Hľadá súvislosti medzi ilustráciou, textom a vlastnými skúsenosťami? Ako využíva ilustrácie z knihy pri prerozprávaní príbehu? Zameriava sa na udalosti znázornené na ilustráciách? Ako využíva ilustrácie pri tvorbe vlastného príbehu? Domýšľa si udalosti, ktoré nie sú na ilustrácii znázornené? Zaujíma sa o to, ako učiteľka vie, čo je v knihe napísané? Zaujíma sa o to,

	čítaní knihy sa detí pýta, kde je možné nájsť tieto údaje. Pri individuálnom čítaní alebo čítaní v menšej skupine detí učiteľka prstom ukazuje smer čítania. Vyzýva deti, aby vyhľadali v texte známe (vizuálne zapamätané) slová. Deti si všímajú,ako učiteľka drží knihu, ako v nej listuje, ako číta knihu. Na základe toho potom samé začínajú používať knihu správnym spôsobom, t.j. snažia sa ju čítať s oporou o ilustrácie, sledujú správny smer čítania (zľava-doprava, zhora-nadol), všímajú si slová v texte, vedia nájsť, kde je napísaný názov knihy a jej autor a pod. Deti majú umožnený samostatný prístup ku knihám, najlepšie umiestneným v triednej knižnici. Knihy sú v nej usporiadané systematicky podľa žánru (napr. rozprávkové knihy, knihy s príbehmi pre deti, knihy detskej poézie, detské encyklopédie). Za predpokladu dodržiavania dohodnutých pravidiel (opatrné zaobchádzanie, odkladanie na pôvodné miesto) môžu s knihami voľne manipulovať (prezerať si ich a listovať v nich). Vo vzdelávacích aktivitách pripravuje priestor na vyhľadávanie kníh v knižnici a informácií v nich. Učiteľka s deťmi diskutuje o tom, ako kniha vzniká, kto a ako sa podieľa na jej vzniku, akým spôsobom sa k nej dostanú čitatelia. Ako súčasť tohto poznávania môžu navštíviť blízku knižnicu.	ako učiteľka vie, kde je v knihe napísaný príbeh? Zaujíma sa o to, ako učiteľka nájde v knihe známy príbeh? Ako si predstavuje, že kniha vzniká? Ako dieťa manipuluje s knihou? Dodržuje dohodnuté pravidlá? Ako dieťa narába s textom pri prvotných pokusoch o „čítanie“? O ktoré prvky knihy opiera jej „čítanie“? Napodobňuje dospelého pri čítaní textu? Ako?
Identifikuje niektoré písmená abecedy.	Učiteľka môže písomne označiť hrové kútiky alebo centrá aktivít v triede (knižnica, polička na odkladanie prác detí, ...), na nástenku a informačné plochy v triede umiestňuje krátke oznamy alebo inštrukcie napísané veľkými tlačenými písmenami, pri zadávaní úloh v skupine dáva deťom (5-6 ročným) postup v podobe stručnej osnovy činností (jednoslovné inštrukcie).	Akú podobu majú prvotné predstavy dieťaťa o písaní? Ako a s akým cieľom používa prvotné pokusy o písanie? Píše pre seba? Píše pre druhých? Podpisuje svoje produkty krstným menom? Ak áno, v akej podobe? Dajú sa v jeho „písomnej“ produkcii identifikovať nejaké slová? Usiluje sa o zdokonalenie formy písma – konvenčnú podobu zápisu? Zaujíma sa o poznávanie písmen abecedy? Aké stratégie pri tom volí? Obracia sa na obrázky maľovanej abecedy, keď sa pokúša niečo zapísať? Dokáže s ich pomocou napísať niektoré písmená veľkej tlačenej abecedy? Obracia sa na obrázky maľovanej abecedy, keď chce niečo prečítať? Dokáže s ich pomocou pomenovať niektoré písmená veľkej tlačenej abecedy?

	Tieto informácie dopĺňa piktogramami činností alebo objektov[1].	

2.2.2 Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Sprevádza spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom. Rozhodne, či sa dve slová rýmujú. Rozčlení zvolené slová na slabiky. Vyčlení začiatočnú hlásku slova.	Recitovanie básní a spev piesní učiteľka dopĺňa rytmickým sprievodom (napr. tlieskaním, rytmizáciou na ľahkoovládateľných hudobných nástrojoch). V texte básní, riekaniek, hádaniek a vyčítaniek deti vyhľadávajú slová, ktoré sú si zvukovo podobné (rýmujú sa), k zadaným slovám vyberajú ďalšie zvukovo podobné slová z radu slov, ktoré ponúka učiteľka alebo navrhujú vlastné slová. Učiteľka pri rytmizácii riekaniek a piesní zdôrazňuje rytmickú štruktúru slova na úrovni slabiky. Vyčlenenie začiatočnej hlásky slova učiteľka modeluje predĺžením doby výslovnosti začiatočnej hlásky alebo jej opakovaným vyslovením (v závislosti od charakteristiky hlásky). Dbá na to, aby deti postupne dokázali základné analyticko-syntetické činnosti so slovami vykonávať samostatne, bez podpory učiteľky.	Ako vníma vzťah medzi slovom a objektom, ktorý označuje? Korešponduje dĺžka zápisu viac s významom (veľkosťou objektu, počtom objektov), ktorý/é označuje? Korešponduje dĺžka zápisu s dĺžkou slova v zvukovej podobe? Ako sa orientuje v zvukovej štruktúre slova? Ktoré analyticko-syntetické činnosti so slovami mu robia problém?

2.2.3 Grafomotorické predpoklady písania

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov. Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia. Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná. Pri kreslení a grafomotorických činnostiach drží ceruzku správnym	Predpokladom rozvoja tejto oblasti je rozvíjanie jemnej motoriky dieťaťa najmä vo vzdelávacej oblasti *Umenie a kultúra* (výtvarná výchova) a *Človek a svet práce*. Prostredníctvom výtvarných a pracovných aktivít na voľnej ploche si dieťa rozvíja vizuálno-motorickú koordináciu pohybu ruky, zápästia a prstov pri jej cielenom pohybe. Pri využívaní kresliacich potrieb sa dieťa učí regulovať tlak ruky na podložku. V nadväznosti na to si dieťa osvojuje zvládnutie jednoduchých grafomotorických prvkov vyžadujúcich prácu zápästia (o.i.	Ako narába s kresliacou potrebou pri jej použití? Dokáže koordinovať pohyb kresliacej potreby po papieri na základe predlohy? Dokáže napodobniť intenzitu, dĺžku a tvar línie? Aké typy grafomotorických prvkov mu robia problémy? Napodobňuje grafickú stránku písomného prejavu dospelých, aj keď ešte nepozná písmená písanej abecedy?

[1] Pod pojmom objekt rozumieme predmet, obrázok.

spôsobom a vyvíja primeranú intenzitu tlaku na podložku.	vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a dlane a prstov (o.i. horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička).	

5.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami

1 Čísla a vzťahy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky[2]
Vymenuje čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou.	Pomocou jednoduchých básničiek hravou formou učiteľka upevňuje poznanie číselného radu najprv do päť, neskôr do desať. V prípade zostupného radu využíva rôzne bežné aktivity – „odštartovanie“, odpočítavanie a pod.	*Pri každom matematickom pojme si môže učiteľka o dieťati klásť nasledovné otázky:* Prejavuje záujem o konkrétny matematický pojem, alebo má tendenciu sa mu vyhýbať ? Zaujal ho konkrétny matematický pojem? Aké otázky pri ňom kladie, aké má komentáre?
V obore od 1 do 10 pokračuje od náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10.	Požaduje vymenovanie číselného radu aj od ľubovoľného čísla.	Rozumie správne konkrétnemu matematickému pojmu? Správne reaguje pri jeho vyslovení? Používa ho pri komunikácii s učiteľkou, s ostatnými deťmi?
V obore do 10 určí počítaním po jednej počet predmetov v skupine.	Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa určuje počet predmetov: -usporiadaných aj neusporiadaných,	Pri akých aktivitách využíva konkrétny matematický pojem, akým spôsobom? Ako často ho využíva mimo matematických aktivít, v bežnom živote?
V obore do 10 vytvorí skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddelí skupinu s určeným počtom.	-všetkých aj len s danou vlastnosťou, -ktoré sú neustále k dispozícii, ale aj takých, ktoré sú k dispozícii len určitý čas. Pri menej prehľadných situáciách ukazuje, ako si pri zisťovaní počtu môžeme pomáhať chodením pomedzi predmety, úpravou objektov (zmena polohy, robenie značky, na započítanom objekte) a vytvára príležitosti na ich osvojenie si deťmi.	Používa konkrétny matematický pojem v otázkach a pokynoch? Ako často? Úspešne? Zároveň pri všetkých týchto sledovaniach v časovom horizonte môže pozorovať, ako sa vyvíja - spontánnosť, - frekvencia - úspešnosť jeho používania (od nesprávneho cez čiastočne správne až po správne používanie, či sa postupne menej mýli, či objavuje chyby u iných a u seba).
V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom.	Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa počet objektov zisťuje len pomocou: - hmatu (napr. pod dekou, v rukách za chrbtom, so zakrytými	*Pri každej matematickej aktivite si učiteľka môže o dieťati klásť*

[2] Evaluačné otázky sú platné pre všetky štyri podoblasti.

Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom.	očami, ...); - sluchu (dieťa určuje slabiky v slove; rôzne zvuky – počet tliesknutí , dupnutí, zaťukaní, úderov na bubon, triangel, ...). Zisťovanie počtu umožňuje učiteľka deťom využívať v rôznorodých prostrediach (tieto prostredia využíva aj na zadávanie úloh, ktoré nemajú riešenie, alebo majú viac riešení), ako napríklad sú: - stolné hry, kde sa činnosť odvíja od hľadania a prikladania dielikov s rovnakým počtom (princíp domina) až po hry, kde sa pohybuje hracia figúrka na základe počtu, - hry so symbolickými peniazmi a tovarom (zisťovanie ceny nákupu, porovnávanie cien nákupov, koľko nám chýba, koľko je navyše), rozmieňanie (aj na predpísaný počet), čo sa dá kúpiť za peniaze (aj pre predpísaný počet kusov tovaru), - prostredia iných vzdelávacích oblastí. Precvičovacie aktivity na určovanie počtu organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden v určenej forme vytvára počet, druhý ho určuje a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú). Učiteľka oboznamuje deti s tým, ako sa dá postupné zisťovanie jednotlivých počtov využiť pri riešení jednoduchých úloh, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje. Učiteľka vytvorí deťom dostatok príležitostí stretávať sa s používaním rôznych symbolov, modelov pri riešení týchto úloh, vedie ich k tomu, aby ich postupne aj samy začali používať pri riešení jednoduchých abstraktnejších úloh (ovečky budú zelené kocky, miesto každého zajaca nakreslíme	*nasledujúce otázky:* Zapája sa do konkrétnej matematickej aktivity? Do akej miery ju iniciuje? Pridáva sa ku aktivite spontánne? Je v nej úspešné? Čo ho na nej baví a čo nie? Vie pri konkrétnej aktivite diskutovať, klásť otázky? Pokúša sa o argumentáciu? Sú jeho vystúpenia správne, alebo sa vyjadruje nepresne? Aký typ pomoci potrebuje na zvládnutie konkrétnej aktivity? Vykazuje rastúcu úspešnosť v konkrétnej aktivite? Zvyšuje sa jeho sebavedomie/istota pri činnosti (menej sa mýli, objavuje chyby)? Zároveň pri všetkých týchto sledovaniach môže pozorovať, - v ktorých typoch aktivít je úspešné, - či to súvisí so záujmom o túto aktivitu. Vidí v jednotlivých číslach univerzálny model pre počet? Vie to použiť pri riešení úloh? Zlepšuje sa vo využívaní rôznych symbolov, modelov? Ako často a do akej miery ich používa správne?

	klietku, v ktorej je, ...).	
Pomocou určovania počtu rieši kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje.	Učiteľka vytvára situácie, kde sa rozdeľuje na dve alebo tri časti s rovnakým počtom a nechá deti úlohu riešiť intuitívne (bez počítania). Následne vedie deti ku kontrole, či sú skupiny správne rozdelené. Pri tom sa deti stretávajú aj s možnosťou, že sa skupiny zadaným spôsobom rozdeliť nedajú (riešenie neexistuje).	
Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 10 prvkov v skupine). Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu. Bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou rozdelí skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom. Bez zisťovania počtu rozdelí (ak to ide) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom.	Učiteľka deťom ukazuje, že striedavým značením po jednom v dvoch skupinách (dávaním do dvojíc) môžeme aj bez určovania ich počtu: - porovnať počty dvoch skupín, - vytvoriť rovnako veľa objektov ako má určená skupina objektov, - rozdeliť (pokiaľ to ide) skupinu obrázkov na dve časti s rovnakým počtom.	

2 Geometria a meranie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Určí (označí) objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...).	Učiteľka umožňuje deťom využívať orientáciu v priestore, rovine a rade v rôznorodých situáciách a hrách. Pritom sa snaží o rozvíjanie všetkých pojmov spojených s orientáciou.	
Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) opíše polohu objektu, umiestni predmet podľa pokynov, dá pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto.	Iniciuje činnosti, pri ktorých deti spontánne opisujú polohu objektu, prípadne ho umiestňujú na dané miesto (skrývačky).	

Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) dokreslí obrázok podľa pokynov, dá pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto.	Učiteľka pomocou modelov, neskôr aj obrázkami predstavuje geometrické útvary, jednoducho opíše ich vlastnosti, necháva ich deti opakovane identifikovať.	
Určí (aj len hmatom), pomenuje a vymodeluje guľu, kocku, valec.	Umožňuje využívať rôzne stavebnice na stavanie a skladanie podľa predlohy, podľa popisu, podľa určených pravidiel, na danú tému. Organizuje aj situácie, kde rozhodujúcim zmyslom je hmat.	
Postaví stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému.	Vedie deti k tomu, aby skúšali popisovať daný geometrický objekt, hľadali spoločné aj odlišné vlastnosti dvoch konkrétnych geometrických objektov, vedeli zdôvodniť, prečo daný objekt nemôže byť určený objekt (a to aj len pomocou hmatu).	
V skupine útvarov identifikuje (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.	Iniciuje činnosti, pri ktorých sa deti s rovinnými útvarmi stretávajú predovšetkým prostredníctvom telies (napríklad otáčanie stien telesa, obkresľovanie (kreslenie pôdorysu), prestrkávanie telies cez „tesné“ otvory, ...).	
Približne nakreslí kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.	Vedie deti k tvorbe najmä rovinných útvarov. Umožňuje pri tom používať čo najrôznejšie formy (kreslenie, strihanie, lepenie , skladanie, lámanie, modelovanie, ...). Precvičovacie aktivity na určovanie objektu a jeho vlastností organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden určí, aké teleso má vybrať, druhý to vykoná a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú).	
Poskladá z primeraného množstva útvarov obrázok podľa predlohy, pokynov a na danú tému.	Iniciuje činnosti, pri ktorých sa kreslia, obťahujú rovné, krivé aj uzavreté čiary rôznej hrúbky.	
Nakreslí, rozlíši, vymodeluje a pomenuje rovnú a krivú čiaru.	Na kreslenie čiar organizuje rôznorodé činnosti a hry, ako napríklad: - riešenie bludísk, - postupné spájanie obrázkov v určenom poradí nepretínajúcimi sa čiarami,	
Využíva čiarový pohyb na spájanie		

bodov do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obrazci (v bludisku, na jednoduchej mape).	- spájanie dvojíc určených (popísaných) dvojíc obrázkov nepretínajúcimi sa čiarami, - nájdenie druhého konca čiary.	
Na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať v štvorcovej sieti.	Zabezpečí, aby deti používali kartičky so symbolmi ↓, ←, →, ↑ (alebo kartičky s inými dohodnutými symbolmi pre pohyb v štvorcovej sieti) a aj pomocou spojených pokynov (napríklad: najprv 3-krát ← a potom 2-krát ↑).	
Odmeria vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti, aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dlaň, pomocný predmet). Výsledok merania vysloví počtom použitých jednotiek merania (v obore do 10).	Učiteľka predstavuje deťom meranie prostredníctvom jednoduchých hier, v ktorých porovnávajú či určujú dĺžku predmetov a porovnávajú či určujú vzdialenosť (napríklad krokmi, dlaňami, pomocnými predmetmi a pod.). Iniciuje opakovanie týchto meraní a diskutuje s deťmi o nepresnosti merania.	
Odhadom aj meraním porovná dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloví pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...).	Umožní deťom, aby merali pomocou neštandardných jednotiek dĺžky (napr. špagátu či prúžku papiera). Vytvára rôzne situácie na porovnávanie predmetov (pri porovnaní viacerých predmetov aj vyberanie naj...) pomocou veľkosti zvoleného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka...) a to odhadom aj meraním. Pri porovnávaní odhadom robia deti kontrolu odhadu meraním.	
	Učiteľka nechá deti porovnať a usporiadať útvary v ich celkovej veľkosti a jednotlivých rozmeroch.	
Pri usporiadaní 3 predmetov určí predmet s najväčším zvoleným rozmerom. Túto skutočnosť vysloví pomocou slov s predponou naj (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší ...).	V bežných situáciách zo života (príchod pretekárov do cieľa, čakanie v rade na obed, na lístky) a v rozprávkových situáciách (O rukavičke, O pampúšikovi) učiteľka spolu s deťmi popisuje polohu osôb, postáv ... pomocou daných pojmov. Dramatizáciou vedie deti k orientácii v usporiadanom rade.	
Usporiada podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 predmety.		

V usporiadanom rade určí objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za. Opíše polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestni v ňom predmet podľa týchto pokynov.		

3 Logika

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vytvorí (nakreslí) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidla jednoduchú postupnosť objektov. Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou. Objaví a jednoducho opíše pravidlo postupnosti. Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení. Rozhodne, či daný objekt má/nemá danú vlastnosť. Zo skupiny objektov vyberie všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).	Učiteľka zabezpečí, aby deti absolvovali čo najrôznejšie činnosti a formy dopĺňania pravidelností a určovaní vzorov. Organizuje činnosti, kde deti opakujú pravidelne sa meniace zvuky (hovorené, napríklad la, li, li, la, li, li, la, prípadne pravidelné zvuky vyťukávajú, bubnujú, vydupávajú a pod.). Organizuje hry, kde deti opakujú pravidelne sa meniace jednoduché činnosti (napríklad drep, drep, vzpažiť a pripažiť, napríklad drep, drep, vzpažiť a upažiť ...). Prepája úlohy na pravidelnosť s estetickým vnímaním a bežným životom. Iniciuje hľadanie pravidelností okolo nás. Deti identifikujú vzor, ktorý sa opakuje napríklad na oblečení, v rôznej výzdobe, v prírode. Identifikujú postupnosť (napríklad po lete príde vždy jeseň), v určitej postupnosti vzorov môžu identifikovať dvojicu vzorov, ktoré vždy idú po sebe a pod. Umožní deťom vytvárať pri stavbách pravidelnosť (napríklad vyplň rám týmito kockami tak, aby sa červená a modrá kocka nestretávali a pod.). Postupne prenáša zodpovednosť za rozhodovanie (je to dobre, má to dobre a pod.), pri vhodných úlohách iniciuje kontrolu nájdených riešení.	

Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.). Vytvorí dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti.	Snaží sa aj pri bežných situáciách a činnostiach nechať deti triediť a vyberať objekty s danou vlastnosťou (rozdeľte autá na nákladné a osobné, jednu skupinu budú tvoriť dievčatá, čo majú na sebe niečo žlté a pod.).	

4 Práca s informáciami

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Ovláda základy práce s digitálnymi technológiami, vie ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu a pod. Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorčekoch aj po vrcholoch), vie pomocou tlačidiel prejsť určenú trasu a to aj s prekážkami, pri tom zbiera a ukladá určené predmety, dodržiava správne poradie činností. Naraz dokáže naplánovať až 4 kroky takejto cesty. Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), vie kresliť, farebne vypĺňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky.	Učiteľka využíva digitálne pomôcky pre predškolský vek, ktoré má materská škola k dispozícii na zoznamovanie sa a ovládanie základných činností, ktoré poskytujú špeciálne podrobnejšie ovládanie digitálnych pomôcok a hier, ktoré stimulujú: - pohyb po štvorcovej sieti, - vyfarbovanie čiar a uzavretých plôch, - hľadanie a prenášanie predmetov na určené miesto. Podľa možností materskej školy vytvára maximálny priestor na zoznamovanie sa a ovládanie tých digitálnych pomôcok a hier, ktoré umožňujú plánovanie viacerých krokov.	

5.3 Vzdelávacia oblasť Človek a príroda

1 Vnímanie prírody

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Rozpráva o prírodných reáliách známeho okolia. Triedi prírodné reálie podľa	Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť prezentovať aktuálne predstavy o prírodných javoch, predmetoch a situáciách. Porovnáva detské predstavy a zdôrazňuje rozdiely. Určuje kategórie triedenia rôznych prírodných objektov a zisťuje, do akej miery deti pri triedení	Ako sa vyjadruje o prírode? Aké otázky kladie pri pozorovaní prírodných predmetov, javov, situácií? Aká je kresba pozorovanej reality? Čím argumentuje, keď diskutuje o svojej predstave, vysvetlení pozorovaného prírodného javu, predmetu, pozorovanej situácie?

rôznych identifikovaných znakov. Odlišuje živé od neživých súčastí prírody. Vymenuje ročné obdobia. Uvedomuje si zmeny v prírode počas roka. Identifikuje prvky počasia a realizuje krátkodobé pozorovania zmien v počasí.	premýšľajú. Vytvára situácie, v ktorých je úlohou detí triediť prírodné objekty podľa znaku, ktorý si určia deti a zisťuje, ako exaktne pracujú so zvoleným kritériom. Špeciálne sa venuje odlišovaniu živej a neživej prírody, diskutuje s deťmi o prejavoch života. Učiteľka sa rozpráva s deťmi o pozorovateľných zmenách v prírode, ktoré nastávajú v dôsledku zmien ročných období. Učiteľka diskutuje s deťmi o daždi, vetre a oblačnosti, spolu sa venujú jednoduchému krátkodobému pozorovaniu zmien počasia.	Ako triedi prírodné objekty v prípade určeného kritéria triedenia? Ako vyjadruje svoje predstavy o prírodných javoch, predmetoch, situáciách? Ako manipuluje so živými organizmami? Čo si všíma na prírodných reáliách? Je voči prírodnému prostrediu zvedavé?

2 Rastliny

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. Uvedie potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb. Rozpozná vybrané poľnohospodárske rastliny. Rozpozná rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomí si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu.	Učiteľka vytvára také situácie, v ktorých deti porovnávajú jednotlivé časti rôznych rastlín, napríklad stoniek, listov, kvetov, koreňov, či plodov. Uvažujú spolu nad významom rôznorodosti. Učiteľka sústreďuje pozornosť detí na hľadanie spoločných a rozdielnych znakov rôznych rastlín, používa na to rastliny blízkeho okolia (školský dvor), resp. rastliny, ktoré deti poznajú (s dôrazom na úžitkové, liečivé rastliny). Učiteľka dáva dôraz na spoznávanie vybraných liečivých a jedovatých rastlín. Venuje sa objasneniu úžitku z pestovania rastlín a upozorňuje na nebezpečenstvo, ktoré predstavujú jedovaté rastliny. Učiteľka vedie deti k rozpoznávaniu (podľa reálnej rastliny alebo jej realistického zobrazenia) vybraných poľnohospodárskych rastlín typických pre danú lokalitu. Učiteľka diskutuje s deťmi o rôznych druhoch ovocia a zeleniny, objasňuje spôsob získavania lokálnych druhov ovocia a zeleniny tak, aby si deti	Aké otázky kladie pri pozorovaní rastlín? Aká je kresba pozorovanej reality (napr. snaží sa zachytiť do kresby detaily rastliny, ktorými je daná rastlina špecifická; vie zachytiť svoj predpoklad o klíčení rastlín kresbou; vie zakresliť výsledok pozorovania)? Ako triedi rastliny v prípade určeného kritéria triedenia (napr. sústreďuje sa pri triedení rastlín na porovnávanie veľkosti, tvaru a farby jej rôznych častí – koreň, stonka, list, kvet plod)? Ako zdôvodňuje triedenie predmetov, ak je jeho úlohou vytvoriť kritérium triedenia objektov (napr. triedi listy rastlín podľa veľkosti a po vytriedení zdôvodní, ukáže na predmete, prečo zaradil list do skupiny veľkých listov rastlín)? Ako vyjadruje svoje predstavy o prírodných javoch, predmetoch, situáciách (napr. má snahu vyjadriť predstavu o podmienkach klíčenia semien tak, aby bola poslucháčmi pochopená)? Ako manipuluje s rastlinami ako

Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. Opíše podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny.	uvedomili, že ovocie a zelenina sú rastlinného pôvodu a získavajú sa pestovaním v záhradách, sadoch a na poliach. Venuje sa aktivitám zameraným na skúmanie klíčenia a rastu rastlín ako dvoch špecifických procesov. Vedie deti tak, aby si uvedomili, že klíčenie a rast rastliny sú prejavom jej života. Klíčenie a rast rastlín vysvetľuje na príklade pestovania vybraných poľnohospodárskych plodín; venuje sa objasňovaniu spôsobu rozmnožovania rastlín. Vytvára aktivity, v ktorých deti spoznávajú úžitok z húb (kvasnice, jedlé huby), ale uvedomia si aj ich nebezpečenstvo (plesne, jedovaté huby).	živými organizmami?

3 Živočíchy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše. Identifikuje niektoré životné prejavy živočíchov. Na základe pozorovania identifikuje rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu. Vie, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy potravy. Rozpoznáva mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúva ich. Opíše spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy. Identifikuje rôznorodosť spôsobu života živočíchov.	Učiteľka vedie deti k pozorovaniu a porovnávaniu rôznych živočíchov podľa vonkajších znakov ich tiel, podľa rôznych spôsobov ich pohybu v prostredí, podľa rôzneho spôsobu získavania potravy a k porovnávaniu podmienok, v ktorých rôzne živočíchy žijú. Pri pozorovaní živočíchov sa zameriava na tie, ktoré sa nachádzajú v blízkom okolí (napr. na školskom dvore) alebo na tie, s ktorými majú deti skúsenosti (rôzne druhy hmyzu, živočíchy chované pre úžitok), resp. sú v blízkom okolí pozorovateľné. Učiteľka vedie deti k spoznávaniu spôsobu života vybraných druhov živočíchov (napr. mačka, dážďovka, motýľ).	Aké otázky kladie pri pozorovaní živočíchov? Ako triedi živočíchy v prípade určeného kritéria triedenia (napr. sústreďuje sa pri triedení živočíchov na určené znaky)? Ako zdôvodňuje triedenie živočíchov, ak je jeho úlohou vytvoriť kritérium ich triedenia s cieľom ich detailného pozorovania (napr. triedi podľa spôsobu pohybu živočíchov; podľa počtu končatín a pod.)? Ako manipuluje so živými organizmami? Čo si všíma na živočíchoch?

4 Človek

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Opíše ľudské telo v základných	Učiteľka vytvára situácie,	Aké otázky kladie pri

anatomických kategóriách. Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie.	v ktorých učí deti rozpoznávať a pomenovávať základné pozorovateľné anatomické kategórie. Venuje sa objasňovaniu prejavov života človeka (dýchame, prijímame potravu, vylučujeme nepotrebné zvyšky, pohybujeme sa, rastieme a pod.). Diskutuje s deťmi o procesoch, ktoré prebiehajú v ľudskom tele: dýchanie, trávenie, krvný obeh, zmyslové vnímanie. V diskusii sa zameriava na identifikáciu aktuálnych predstáv detí o uvedených procesoch a predstavu rozvíja na základe skúmania vnímateľných prejavov uvedených fyziologických funkcií (napr. skúmajú, ako zistíme, že človek dýcha; pozorujú prejavy trávenia a vylučovania; pozorujú a zisťujú, ako sa prejavuje srdcová činnosť v pokoji a pohybe; skúmajú, ako a čím spoznávame prostredie a pod.).	pozorovaní vlastného tela? Aká je kresba predstavy dieťaťa o fungovaní ľudského tela (napr. snaží sa zachytiť do kresby skúsenosti a zistené informácie; sústreďuje sa pri tvorbe nákresu na reálne prvky; má snahu vysvetľovať svoju kresbu)? Ako vysvetľuje fungovanie ľudského tela? Čo si všíma na ľudskom tele?

5 Neživá príroda

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka. Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu.	Učiteľka zisťuje predstavy detí o prítomnosti *vody* v prírode, vedie ich k pozorovaniu prítomnosti vody v kvapalnom, pevnom aj plynnom skupenstve (bez zavedenia pojmov). Diskutuje s deťmi o význame vody pre človeka, rastliny a živočíchy, pričom súčasťou diskusie je aj problematika znečistenia vody rôznymi látkami, ktoré je aj nie je možné vo vode vidieť, či inak vnímať (čuchom, hmatom a pod.). Napríklad vedie deti k porovnávaniu vody pochádzajúcej z rôznych zdrojov. Špecifikuje pitnú vodu a objasňuje nebezpečenstvo pitia vody z neznámych zdrojov. Učiteľka s deťmi diskutuje o prejavoch pohybu vzduchu, ktoré poznajú z bežného života (prievan, vietor, pohyb teplého vzduchu nad výhrevnými telesami a pod.). Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť vnímať	Ako dieťa postupuje, aby zistilo o pozorovanom jave, situácii viac? Aké otázky kladie pri pozorovaní prvkov neživej prírody? Ako experimentuje s prvkami neživej prírody? Ako opisuje svoje postupy pri experimentovaní s prvkami neživej prírody? Čo si všíma na prvkoch neživej prírody?

Opíše Zem ako súčasť vesmíru.	prítomnosť vzduchu rôznymi zmyslami (napr. fúkanie vzduchu do vody slamkou; vytláčanie vzduchu zo špongie pod vodou, nafukovanie balóna a pod.). Diskutuje s deťmi o význame vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov. Učiteľka diskutuje s deťmi o ich predstavách o Zemi ako o vesmírnom telese (používa najmä glóbus). Diskutuje s deťmi o rôznych vesmírnych telesách, najmä o Zemi a iných planétach, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci a iných obežniciach planét. Diskutuje o spôsoboch, pomocou ktorých človek skúma vesmír.	

6 Prírodné javy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tiene, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb).	Učiteľka zisťuje aktuálne predstavy detí o vybraných prírodných javoch a ďalej ich spolu s deťmi skúma: *Svetlo a tiene* - Identifikujú spolu zdroje svetla a to, ako je možné svetlo vytvoriť. Skúmajú tvorbu tieňa, jeho predlžovanie a skracovanie, pozorovanie tieňa v exteriéri v súvislosti so zdanlivým pohybom Slnka po oblohe a pod. *Teplo a horenie* - Identifikujú zdroje tepla, diskutujú o tom, ako je možné teplo tvoriť, o podmienkach horenia a následne aj o protipožiarnych opatreniach a pod. *Topenie a tuhnutie* - Pozorujú zmenu vlastností látok vplyvom tepla, skúmajú bežne dostupné látky, s ktorými sa bezpečne manipuluje – ľad, čokoláda, maslo a pod. *Vyparovanie* - Pozorujú zmenu vody na vodnú paru. Učiteľka vedie deti k diskusii o bežne pozorovaných javoch súvisiacich s vyparovaním tak, aby si uvedomovali, čo sa deje s vodou napríklad pri sušení bielizne, vlasov, mláky. *Rozpúšťanie* látok vo vode – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, aké látky sa vo vode rozpúšťajú, kedy sa rozpúšťajú rýchlejšie. Zameriava sa na látky,	Aké otázky kladie pri pozorovaní prírodných javov? Čím argumentuje, keď diskutuje o svojej predstave o vysvetlení pozorovaného prírodného javu, situácie? Ako vyjadruje svoje predstavy o vybraných prírodných javoch? Ako experimentuje s prírodnými javmi? Ako opisuje svoje postupy pri experimentovaní s prírodnými javmi?

	s ktorými majú deti skúsenosť – cukor, soľ, príprava kávy, čaju. Diskutuje s deťmi o tom, čo sa s látkami stane pri rozpúšťaní, pokúšajú sa získať látky z vody späť. *Zvuk* - Učiteľka vytvára príležitosť na sledovanie rôznych spôsobov vzniku zvukov a o spôsoboch ich zosilňovania a zoslabovania. Deti sa napríklad pokúšajú usmerňovať zvuk papierovými lievikmi alebo skúmajú prenos zvuku po „špagátovom telefóne“. *Sily a pohyb* – Vytvára situácie, ktoré umožňujú zistiť, ako je možné dostať predmety do pohybu. Deti skúmajú a porovnávajú veľkosť dvoch síl pôsobiacich opačným smerom v ťahu aj tlaku; skúšajú zmeniť smer pôsobenia určitej sily (napríklad proti pádu predmetov, pohybu predmetov v prievane a pod.). *Magnetizmus* – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, ktoré predmety sú priťahované magnetom a ku skúmaniu vzájomného správania sa magnetov voči sebe. *Voľný pád predmetov* – Učiteľka navodzuje situácie umožňujúce sledovať spôsob pádu predmetov k zemi (rýchlosť pádu rôznych predmetov) a následne sledovať možnosti zrýchlenia a spomalenia pádu predmetov.	

5.4 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

1 Orientácia v čase

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Opíše režim dňa.	Učiteľka vedie deti k uvedomovaniu si postupnosti činností, ktoré tvoria v materskej škole a doma režim dňa. Spolu sa o jednotlivých činnostiach rozprávajú a pokúšajú sa zdôvodňovať význam jednotlivých činností.	Ako sa dieťa prispôsobuje režimu dňa?
Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach.	Učiteľka sa rozpráva s deťmi o čase strávenom doma a čase strávenom v materskej škole. Spolu sa rozprávajú o význame záľub a deti si svoje záľuby vzájomne porovnávajú. Rozprávajú sa o povinnostiach v rámci režimu dňa (napríklad čistiť si zuby, ísť včas	Ako dieťa trávi čas doma, aké má záľuby?

	spať).	
Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra.	Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť rozvíjať si adekvátne používanie pojmov vyjadrujúcich časové súvislosti, najmä: včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (napríklad pri opise zážitkov, záľub, plánov na prázdniny, rodokmeňa a pod.).	Ako dieťa chápe plynutie času prostredníctvom blízkych spomienok a blízkych plánov do budúcnosti (včera, dnes, zajtra)?
Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia.	Vedie deti k tomu, aby sa orientovali v časových súvislostiach dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami (napríklad režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného voľna a pod.) a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov (napríklad ročných období, jednotlivých fáz dňa a pod.).	Ako vníma dieťa minulosť (napr. nezvratnosť situácií)?
Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka.	Učiteľka sa s deťmi rozpráva o meraní času hodinami a kalendárom. Oboznamuje ich so základnou funkciou hodín a kalendáru (čo merajú, ako sa používajú).	

2 Orientácia v okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy.	Učiteľka vedie deti k opisu interiéru a exteriéru známych budov pričom sa zameriava na orientáciu v opisovaných budovách. Vedie deti k opisu známych trás, ktorými deti bežne prechádzajú (napríklad cesta z materskej školy na ihrisko, cesta z domu do materskej školy, cesta z domu do obchodu a pod.). Dbá na to, aby deti pri opise trasy uvádzali významné orientačné body a správne používali predložky orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a pod.).	Ako dieťa opisuje rôzne časti svojho mesta alebo dediny? Ako sa orientuje v priestore? Ako dieťa opisuje materskú školu a udalosti odohrávajúce sa v nej?
Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov.	Učiteľka spolu s deťmi vytvára plán cesty, ktorý spolu zakresľujú. Učiteľka vedie vzdelávanie tak, aby si deti uvedomili význam tvorby plánu cesty.	
Uvedie adresu svojho bydliska. Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok).	Vedie deti k spoznávaniu obce/mesta, v ktorom sa materská škola nachádza a to prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, ktoré sú v obci/meste poskytované. Spolu s deťmi sa rozpráva o spôsobe fungovania a význame vybraných verejných inštitúcií a služieb: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a pod.	Akým spôsobom prijíma normy správania viažuce sa k špecifickým situáciám (napr. ako sa správať u lekára, v obchode a pod.)?

3 Dopravná výchova

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou. Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov.	*Dieťa ako chodec.* Učiteľka sa s deťmi rozpráva o bezpečnom spôsobe pohybu po chodníku – chodenie vpravo. Vedie deti k tomu, aby boli obozretné nielen na ceste, ale aj v blízkosti cesty. Učiteľka umožní deťom prechádzanie cez vyznačený priechod so svetelným zariadením i bez neho. Učiteľka vedie deti k chápaniu rozdielu medzi chodníkom a cestou, k pozeraniu a počúvaniu diania na ceste.	Ako dieťa reaguje na premávku na ceste? Ako si dieťa vyberá miesto na prechod cez vozovku? Akým spôsobom dieťa vyhodnocuje situáciu na ceste?
Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov.	*Dieťa ako cyklista.* Učiteľka vytvára modelové situácie, v ktorých si deti ako cyklisti, kolobežkári, korčuliari precvičujú najmä vzájomnú ohľaduplnosť pri pohybe po chodníku a po ceste ako aj na mieste vyhradenom pre bicyklovanie. Vedie ich k používaniu reflexných a ochranných prvkov pri týchto športových aktivitách.	Akým spôsobom dieťa pristupuje k jazde na bicykli alebo na obdobnom športovom náradí (zodpovednosť, agresívnosť, opatrnosť, defenzívnosť)?
	Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec. Učiteľka sa venuje pravidlám správania sa dieťaťa v hromadnej doprave a bezpečnému správaniu dieťaťa ako spolujazdca, napr. venuje pozornosť aj nutnému používaniu ochranných prvkov v role spolujazdca.	Ako sa správa dieťa v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave
Pozná a dodržiava základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca.	Učiteľka sa s deťmi rozpráva o rôznych spôsoboch dopravy, aj podľa miesta ich pohybu, ďalej podľa ich možností na presun na kratšie a dlhšie vzdialenosti. Rozprávajú sa spolu s deťmi aj o spôsobe ich používania.	Aké poznatky prezentuje o dopravných prostriedkoch?
Pozná rôzne druhy dopravných prostriedkov. Pozná význam vybraných dopravných značiek.	Učiteľka si s deťmi počas vychádzky všíma dopravné značky, ktoré súvisia s pohybom v role chodcu, cyklistu, korčuliara či kolobežkára. Pozornosť venuje tomu, aby deti poznali význam	Ako sa dieťa pri dopravnej značke správa?

	daných dopravných značiek a dokázali podľa nich konať.	

4 Geografia okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník. Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. Pozná najznámejšie prírodné krásy našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj.	Učiteľka spoznáva s deťmi okolitú krajinu a venuje sa rozvoju používania pojmov, pomocou ktorých geograficky pomenúvame prírodné prostredie: vrchy, lesy, polia, lúky, potoky, rieky, jazerá, rybníky, najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región a pod. Učiteľka vedie riadený rozhovor na tému prírodné krásy našej vlasti. Rozpráva sa s deťmi o skúsenostiach, ktoré s krajinou majú a o tom, ako človek krajinu mení (napríklad výstavbou miest, priehrad a pod.).	Akým spôsobom si dieťa všíma rôznorodosť krajiny? Ako krajinu opisuje? Akým spôsobom vníma dieťa ako človek pretvára krajinu (stavbami, poľnohospodárstvom a podobne)?

5 História okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok. Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok.	Učiteľka vyberie niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. blízky hrad, zámok a venuje sa príbehom, ktoré sa k nim viažu. Prostredníctvom historických pamiatok sprostredkováva deťom minulosť lokality a popri poznávaní historickej hodnoty lokality rozvíja ponímanie o čase. Učiteľka rozpráva a vedie riadený rozhovor o minulosti blízkeho okolia aj prostredníctvom zvykov, tradícií a folklóru, ktoré sa viažu na danú lokalitu. Obsah sprístupňuje napríklad prostredníctvom sviatkov, na ktoré sa lokálne zvyky, tradície a folklór viažu.	Ako sa dieťa vyjadruje k lokálnym zvykom, tradíciám a folklóru?

6 Národné povedomie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Rozpozná štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. Pozná významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj.	Učiteľka vytvára situácie, v ktorých prirodzene predstavuje symboly Slovenskej republiky a podporuje národné povedomie detí tak, aby vnímali slovenskú spolupatričnosť. Využíva rôzne bežne sa vyskytujúce situácie, ako sú napríklad významné medzinárodné súťaže a slovenskú reprezentáciu v nich, národné sviatky či úspechy Slovenska v kultúre, vede a iných oblastiach	

	ľudského pôsobenia (podľa aktuálnych možností). Opíše aj hlavné mesto Bratislavu a jej dominanty. Učiteľka predstavuje príklad úctivého správania sa k štátnym symbolom.	

7 Ľudia v blízkom a širšom okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine. Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteliek v triede. Nadväzuje adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.	Učiteľka taktne umožní dieťaťu prezentovanie individuálnej skúsenosti o vlastnej rodine, rodinných väzbách (napr. rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia) aj na základe využitia fotografií z rodinného prostredia. Učiteľka vedie deti k oslovovaniu rovesníkov menom, aby používali zodpovedajúce oslovenie učiteliek, riaditeľky materskej školy ako aj nepedagogických zamestnancov. Učiteľka vedie deti k tomu (napr. aj prostredníctvom rolových hier), aby pri nadväzovaní kontaktu s inými osobami využili adekvátne verbálne prejavy – oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom a neverbálne prejavy – očný kontakt, mimiku (aj úsmev), gestikuláciu a pod. Učiteľka umožní deťom nadobudnutie skúsenosti, že medzi nami žijú ľudia so zdravotným znevýhodnením a ľudia s kultúrnou rozmanitosťou.	Ako dieťa rozpráva zážitky z rodinného prostredia? Aké má dieťa kamarátske vzťahy v triede? Akým spôsobom sa dieťa kontaktuje s inými deťmi? Akým spôsobom sa dieťa kontaktuje s učiteľkou? Ak má dieťa zábrany v sociálnom kontakte s druhými, ako sa prejavujú? V akých situáciách dieťa vyhľadáva blízkosť učiteľky? Ako sa dieťa adaptuje na spoločenské prostredie materskej školy? Ako sa dieťa správa k ľuďom so zdravotným znevýhodnením? Ako dieťa prijíma inakosť ľudí z hľadiska multikultúrnej rozmanitosti?

8 Základy etikety

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu a odzdraví primerane situácii. Používa prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu.	Učiteľka vedie deti k používaniu pozdravov primerane situácii a vzhľadom na osobu, s ktorou sa zdraví: - vlastným modelom etického správania, - pozorovaním zdravenia sa dospelých a zdravenia sa druhých detí, - modelmi etického správania z rôznych médií – detská literatúra,	Akým spôsobom dieťa zdraví? Ako dieťa reaguje na pozdravy druhých? Používa dieťa vhodné zdvorilostné frázy v kontakte s inými?

	film, televízia... Dovedie deti k používaniu a zautomatizovaniu zdvorilostných fráz typu, napr. prosím, ďakujem, nech sa páči, dovolíš, prepáč, ale aj všetko najlepšie a iné prostredníctvom: - vlastného modelu etického správania, - rolových hier, - pozitívneho hodnotenia etického správania konkrétnych detí, - predkladaním pozitívnych modelov správania v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... Učiteľka stimuluje deti k rozoznávaniu a hodnoteniu vhodnosti alebo nevhodnosti správania v zmysle dodržiavania elementárnych základov etikety: - vlastným modelom etického správania, - pozitívnym hodnotením spoločensky prijateľného (vhodného) správania konkrétnych detí, - taktným hodnotením nevhodného správania detí, napr. pri riešení rôznych situácií, ktoré nastávajú medzi deťmi v ich vzťahoch a sociálnej komunikácii, alebo aj pri riešení konfliktných situácií, - hodnotením konkrétnych príkladov správania sa postáv z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia...	Akým spôsobom dieťa hodnotí vhodné a nevhodné správanie? Ako sa dieťa správa vo vzťahu k iným deťom a dospelým?
Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania. Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým.		

9 Ľudské vlastnosti a emócie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti.	Učiteľka vytvára deťom príležitosti na identifikovanie pozitívnych a negatívnych vlastností. Učiteľka vycíti, kedy je vhodný okamih na sebareflexiu dieťaťa, na	Aké pozitívne vlastnosti dieťa identifikuje? V akých situáciách dochádza k odmietaniu konkrétneho negatívneho správania sa dieťaťa,

	základe ktorej dieťa uvedie príklady pozitívnych prejavov správania u seba a prizná si aj negatívne prejavy vo vlastnom správaní. Deti dostávajú príležitosti na hodnotenie aj záporných vlastností prostredníctvom nevhodného správania negatívnych rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... Učiteľka taktne nabáda deti k spolupráci v hrách a v činnostiach s rešpektovaním ich osobnostných charakteristík (napr. zohľadňuje, či je dieťa spoločenské, alebo má sklony k samotárstvu, aké má vlohy a pod.). Motivuje deti na sústredenie sa na hru a inú činnosť prostredníctvom cieleného vzbudenia záujmu rôznymi motivačnými prostriedkami, zohľadňuje, aké má dieťa vôľové vlastnosti. Učiteľka umožní, aby deti mohli vyjadrovať svoje pocity spoločensky prijateľným spôsobom – pozitívne i negatívne. Učiteľka taktne nabáda dieťa na opisovanie emócií pozitívnych (radosť, veselosť, spokojnosť, hrdosť na úspech, súcit) a negatívnych (smútok, strach, obavy, hnev) na základe: - pozorovania druhých detí či rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - vlastných aktuálnych zážitkov. Umožní deťom zorientovať sa v pozitívnych a negatívnych emóciách druhých osôb (detí i dospelých) podľa výrazu ich tváre a podľa gestikulácie. Učiteľka vedie deti k prejavom súcitu voči smútku iného dieťaťa alebo dospelého. Učiteľka vedie deti k prejaveniu radosti z narodenia súrodenca. Učiteľka navodzuje hry a činnosti, v ktorých deti prostredníctvom symbolov vyjadrujú, ako sa práve	napr. nevhodné správanie voči inému dieťaťu, vyvolanie konfliktu a pod.? Ktoré negatívne vlastnosti dieťa identifikuje u druhých, najmä vo vzťahu k postavám z detskej literatúry? Aká je spolupráca jednotlivých detí v skupinovej hre a činnosti? Akú rolu v skupinovej činnosti dieťa uprednostňuje? Ako sa dieťa prejavuje vo svojej role v skupinovej aktivite? Ako často dieťa strieda hry a činnosti? Ako sa dieťa sústreďuje na činnosť? Ako často dieťa nedokončí činnosť? Akým spôsobom vyjadruje dieťa svoje pocity? Dokáže dieťa identifikovať pozitívne a negatívne emócie a akým spôsobom? Akým spôsobom sa správa dieťa voči dieťaťu s negatívnymi emóciami? Dokáže dieťa vyjadriť svoje aktuálne emócie a akým spôsobom?
Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov. Sústredí sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností. Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť. Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne. Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne. Opíše aktuálne emócie.		

	cítia.	

10 Prosociálne správanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
V dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých).	Učiteľka aktívne počúva dieťa, vedie s ním empatický rozhovor a s úctou reaguje na vypočuté oznamy dieťaťa.	V ktorých situáciách dieťa aktívne počúva druhých?
Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie.	Vytvára situácie na vzájomné aktívne počúvanie, napr. rozprávanie zážitkov, pričom vedie deti k vzájomnému počúvaniu.	Ako hodnotí dieťa vhodné a nevhodné správanie?
	Vedie deti k chápaniu vhodného a nevhodného správania prostredníctvom rozprávok a príbehov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia...	V ktorých situáciách dieťa požiada o pomoc dospelého?
	Prezentuje deťom rozprávky a príbehy, kde si hrdinovia príbehov navzájom pomáhajú.	Či a ako požiada dieťa o pomoc pri riešení problému alebo konfliktu?
	Taktne nabáda dieťa v situáciách, keď si nevie samo s niečím poradiť, aby kultivovane požiadalo o pomoc inú osobu (dieťa alebo dospelého).	Ako pomáha dieťa druhým deťom?
		Akým spôsobom obdaruje dieťa iných?
		Akým spôsobom sa podelí o veci?
		Akým spôsobom dieťa oceňuje pozitívne správanie a pozitívne skutky iných detí?
Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakuje za pomoc od druhých.	Docieli, aby si deti navzájom pomáhali v rôznych situáciách a dokázali túto pomoc oceniť pozitívnym hodnotením.	Akým spôsobom sa dieťa presadzuje v hre alebo v činnosti?
Poskytne iným pomoc.	Učiteľka navodí situácie, v ktorých sa deti obdarúvajú navzájom, alebo obdarúvajú inú osobu.	Akým spôsobom dieťa rieši konflikty?
Obdarí druhých.		
Podelí sa o veci.	Taktne usmerňuje deti k vzájomnému podeleniu sa s hračkami alebo vecami a tento počin pozitívne hodnotí.	
Ocení dobré skutky.	Učiteľka deťom vyjadruje ocenenie za dobré skutky. Nabáda deti, aby vyjadrili za konkrétny dobrý skutok ocenenie inému dieťaťu/deťom alebo dospelej osobe.	Za akých okolností si dieťa uvedomuje dôsledky svojho správania?
Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom.	V rôznych okamihoch počas dňa dovedie deti taktne k presadzovaniu sa s ohľadom na seba a na druhých, napr. pri konkrétnych hrách a činnostiach pomáha deťom riešiť krajné polohy sebapresadzovania sa, napr. dieťa so sklonom k podriadenosti pri činnosti povzbudzuje a dieťaťu so sklonom k nadradenosti hovorí, že aj iné deti v skupine to dokážu a pod.	V ktorých situáciách dieťa rešpektuje práva iných detí?
		V akých situáciách prijíma dieťa splniteľné povinnosti?
	Taktným usmerňovaním docieli	

Nenásilne rieši konflikt. Odmieta nevhodné správanie. Odmieta kontakt s neznámymi osobami. Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania. Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti.	u väčšiny detí nenásilné riešenie konfliktu. Pomôže deťom nájsť konkrétne riešenie konfliktu, prijať sociálny kompromis, zmieriť sa a upokojiť sa po konflikte. Prezentuje deťom reálne a fiktívne situácie, v ktorých sa odmieta nevhodné správanie prostredníctvom: - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier. Opisuje a hodnotí spolu s deťmi, čo je bezpečné a čo nebezpečné správanie. Učiteľka pomôže deťom taktne upozorniť na dôsledky svojho pozitívneho aj negatívneho správania (jednak pre seba a jednak pre druhých). Učiteľka v pedagogickom prístupe rešpektuje práva dieťaťa v zmysle dokumentu Dohovor o právach dieťaťa. Oboznámi deti prijateľnou formou s ich právami a splniteľnými povinnosťami prostredníctvom: - jednoduchých a výstižných pravidiel spoločensky prijateľného správania sa detí navzájom, dospelých voči deťom, ako aj detí voči dospelým, - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier.	

5.5 Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

1 Materiály a ich vlastnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.).	Učiteľka zameriava pozornosť detí na skúmanie vlastností rôznych predmetov a následne sa spolu s deťmi pokúšajú triediť ich podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené. Skúmajú spolu rôzne druhy materiálov a zamýšľajú sa nad možnosťou ich použitia, pričom sa prednostne sústreďujú na prírodné materiály: kameň, drevo, uhlie,	Ako opisuje predmety a materiály (napr. porovnáva ich, hodnotí možnosti využitia predmetu, materiálu pri konštruovaní špecifického výrobku)?

Vhodne využíva či spracúva materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov. Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti.	slama, šúpolie, perie, vlna a pod. Pri zvažovaní možnosti ich využitia pri tvorbe špecifických výrobkov spolu zdôvodňujú využitie vymenovaním vlastností, ktorými sa materiál líši od iných materiálov. Neskôr učiteľka vedie deti k podobnému skúmaniu človekom upravených materiálov: papier, plasty, sklo, kovy, textil a pod. Na základe rozpoznávania rôznych materiálov sa učiteľka snaží viesť deti k rozvoju recyklačných spôsobilostí – k triedeniu odpadu.	

2 Konštruovanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu. Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet. Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu. Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel.	Učiteľka poskytuje deťom predlohy predmetov a pomáha im identifikovať predmety podľa predlohy zo súboru predložených predmetov, pričom vedie deti k všímaniu si detailov predmetov, prípadne k dopĺňaniu predlohy o prvky, ktoré dieťa identifikuje na predmete a na predlohe chýbajú (napríklad dieťa doplní obrázok zo šálky, ktorú identifikovalo ako predmet zobrazený na náčrte, predlohe; na predlohe doplní chýbajúce tlačidlo z imitácie mobilného telefónu – hračky a pod.). Učiteľka zadáva deťom jednoduché kreslené technologické postupy a pomáha im orientovať sa v nich a postupovať v činnostiach podľa zadanej schémy, náčrtu, predlohy (napríklad sadenie semien, presádzanie kvetov, skladanie papiera, skladanie konkrétnej stavby z kociek alebo inej dostupnej stavebnice a pod.). Učiteľka zadáva deťom jednoduché konštrukčné úlohy, pričom pri ich riešení zapája deti do riešenia jednoduchých technických problémov a to tým, že sa pýta otázky typu „ako?“ (napríklad: Ako postaviť stenu z kociek, aby bola stabilná? Ako vytvoriť loďku, ktorá bude plávať na vode? Ako zložiť papierové lietadlo, aby letelo čo najdlhšie? Ako vytvoriť padák, ktorý spomalí pád predmetu najlepšie? Ako spojiť papiere do „knižky“?). Po dokončení výrobku	Ako pracuje s náradím (napr. stará sa o používané náradie tak, aby sa zachovala jeho funkčnosť; pracuje s náradím tak, aby neohrozovalo seba ani druhých)? Ako vníma zodpovednosť za poriadok po ukončení aktivity? Vytvára si po zadaní technickej úlohy vlastné riešenia a postupy (nie odpozerané)? Ako zdôvodňuje svoje postupy práce? Ako skúma predmety (napr. má tendenciu skúmať ich funkčnosť)? Ako (na základe čoho) si vyberá materiály pri konštrukcii špecifického výrobku?

Jednoducho opíše postup zhotovenia vybraných výrobkov.	učiteľka vedie deti k opisu tvorby a účelu vytvoreného výrobku. Tvorivosť pri konštrukčných úlohách podporuje tým, že deti povzbudzuje k diskusii o tom, ako a čím nahradiť chýbajúcu súčiastku z dostupných predmetov a materiálov ich jednoduchou úpravou. Učiteľka dbá na to, aby sa u detí rozvíjal cit pre efektívne, ekonomické a bezpečné postupy práce, čo znamená napríklad minimalizáciu odpadu (ekonomické vystrihovanie a vykrajovanie z rôznych materiálov, ako je papier, plastelína, cesto, hlina a pod.) ale tiež dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri používaní rôznych nástrojov a materiálov.	

3 Užívateľské zručnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu. Manipuluje s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi. Používa predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade.	Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť spontánne vyberať náradie na prípravu a/alebo úpravu predmetov, prostredia, materiálov. Počas používania náradia a nástrojov vedie deti k ich efektívnemu a bezpečnému spôsobu používania, pomáha zlepšovať spôsobilosť používať nástroje a náradie správne. Učiteľka vedie deti k realizácii činností, pri ktorých dieťa využíva jemnú motoriku, napríklad navliekanie korálok, prevliekanie šnúrok, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a podobne. Učiteľka sa zameriava na rozvoj jednoduchých užívateľských zručností: hrabanie hrabľami; prenášanie sypkého materiálu lopatou; skrutkovanie; odťahovanie a priťahovanie matíc kľúčom; strihanie nožnicami; krájanie tupým nožom; otváranie a zatváranie visacieho zámku; viazanie uzla a mašličky; navliekanie ihly a zošívanie tupou ihlou; pranie mydlom; nalievanie tekutín z fľaše a do fľaše (a iné podľa aktuálnych možností školy). V rámci rozvoja užívateľských	Ako pozoruje predmety a materiály, s ktorými pracuje (napr. pozoruje skúmaný predmet alebo situáciu do detailu tak, aby zistilo o predmete alebo situácii čo najviac informácií)? Ako pracuje na zadanej úlohe (napr. premyslí si úlohu skôr ako ju začne realizovať; ak má v priebehu riešenia úlohy problém, formuluje otázky a pýta si rady tak, aby mohlo pokračovať; dodržiava stanovené inštrukcie ak je úloha takto postavená; pracuje na zadaní, kým ho nedokončí)? Ako efektívne využíva materiály (napríklad vzhľadom na tvorbu odpadu)?

	zručností vedie deti k používaniu základných úkonov potrebných pri používaní rôznych elektronických zariadení: zapnutie a vypnutie počítača; práca s PC myšou, klávesnicou, prípadne touchpadom (alternatívne práca s inými digitálnymi technológiami podľa možností – napr. interaktívna tabuľa, tablet, čítačka kníh). Učiteľka spolu s deťmi skúma fungovanie a spôsob využitia vybraných jednoduchých mechanizmov a to na bežne dostupných nástrojoch a zariadeniach: páka (rovnoramenné váhy – vyvažovanie a váženie, hojdačka, nadvihovanie ťažkých predmetov pákou); naklonená rovina (pohyb predmetov po rôzne naklonenej rovine s nákladom, bez nákladu); koleso (pohyb ťažkých predmetov s pomocou kolesa a bez) ; ozubené kolesá (kuchynský ručný šľahač, bicykel). Pomáha deťom používať uvedené jednoduché mechanizmy pri konštrukčných úlohách.	

4 Technológie výroby

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov.	Učiteľka sprostredkuje deťom vedomosti o výrobe niektorých vybraných výrobkov (napr. výroba múky z obilia a chleba z múky; výroba masla zo smotany; výroba džúsu z ovocia; výroba recyklovaného papiera z novín; príprava čaju zo sušených bylín; sušenie liečivých bylín, húb a ovocia a pod.), pričom realizovateľné postupy s nimi uskutočňuje a o postupoch spolu diskutujú.	Ako vníma hodnotu technologických zariadení a to, ako človeku v živote pomáhajú? Ako premýšľa o potravinách a ich zdrojoch?

5 Remeslá a profesie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Pozná niektoré tradičné remeslá.	Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych tradičných remeslách, pričom sa sústreďuje na aktuálnu skúsenosť detí. Zameriava sa na opis postupu prípravy vybraných produktov tradičných remesiel, napríklad tehliarstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, košikárstvo (podľa aktuálnych možností školy). Vybrané jednoduché postupy s deťmi realizuje. Aktivity realizuje tak, aby	Ako vníma hodnotu peňazí v súvislosti s odvedenou prácou v zamestnaní? Aké remeslá a profesie volí pri spontánnych hrách? Ako reprezentuje v hrách na remeslá či profesie pracovnú náplň daných zamestnaní?

Pozná základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt).	sa deti zamýšľali nad spôsobom, ako mohli byť jednotlivé produkty tradičných remesiel vytvorené (napr. kde a ako získať materiál na prípravu prúteného košíka, čím materiál prípadne nahradiť a pod.). Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych súčasných povolaniach. Moderuje diskusiu o aktuálnych predstavách detí o obsahu pracovnej náplne vybraných povolaní, pričom sústreďuje pozornosť detí na ich aktuálne skúsenosti s danými povolaniami. Sústreďuje sa na obsah pracovnej náplne a význam vybraných profesií: lekár, šofér, učiteľ, policajt (a iné podľa aktuálnych možností sprostredkovania obsahu a významu povolania).	

5.6 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra – hudobná výchova a výtvarná výchova

1. Hudobná výchova

1.1 Rytmické činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Realizuje rytmický sprievod k riekankám a piesňam.	Učiteľka s deťmi vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Vyberá a rytmizuje slová, slovné spojenia. Realizuje s deťmi vokálne, inštrumentálne a hudobno-pohybové rytmické dialogické hry v podobe rytmického dialógu a hry na ozvenu či štafetu. Učiteľka spoločne s deťmi vytvára rytmické sprievody k riekankám a piesňam v podobe rytmu, metra či rytmického ostináta, deti vytvárajú rytmickú predohru, medzihru a dohru hrou na tele, alebo využívajú rytmické nástroje Orffovho inštrumentára.	Akú podobu má vokálna rytmizácia riekanky, vyčítanky či básničky? Koľko riekaniek si dieťa pamätá, v akých situáciách ich rytmizuje? Ako rytmizuje slová a slovné spojenia? Ako rytmizované slová a slovné spojenia využíva v rytmickom sprievode k piesni či riekanke? Akým spôsobom najčastejšie vyjadrí rytmickú stránku spievanej piesne? Do akej miery dodrží plynulosť v rytmickom sprievode, či stanovené pravidlo pri hre na rytmickú štafetu?

1.2 Vokálne činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Spieva piesne a riekanky.	Učiteľka spieva s deťmi ľudové, detské umelé piesne, riekanky, resp. vhodnú súčasnú hudobnú produkciu pre deti v rozsahu d1- h1 až c1- c2. Učiteľka vytvára u detí návyk správneho speváckeho dýchania	Aké piesne dieťa rado spieva, aký žáner piesní najviac obľubuje? V akých situáciách dieťa spieva? Spieva aj bez vyzvania? Aké sú jeho spevácke návyky, schopnosti a zručnosti?

	realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom. Učiteľka prostredníctvom hlasových rozcvičiek, hier s hlasom a vokálnych dialogických hier rozširuje detský hlasový rozsah, rozvíja základné spevácke schopnosti a zručnosti. Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti imitujú hlasom zvuky okolitého sveta a spievajú osvojené piesne na zvukomalebné alebo neutrálne slabiky.	V akom hlasovom rozsahu spieva intonačne relatívne čisto? Ako vokálne vyjadruje zvukovú podobu okolitého sveta?

1.3 Inštrumentálne činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Využíva hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. Zvláda jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám.	Učiteľka využíva základné nástroje Orffovho inštrumentára, deti ich identifikujú vizuálne i sluchom, pomenúvajú, zvládajú techniku hrania na ne. Vytvára situácie, v ktorých deti využívajú Orffove aj samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. Prostredníctvom nich vyjadrujú aj zvukovú podobu javov a nálad. Učiteľka spoločne s deťmi vytvára a realizuje jednoduché sprievody k piesňam a riekankám v podobe ich rytmu, metra, resp. rytmického ostináta.	Ako dieťa reaguje na možnosť využitia hudobného nástroja k spevu alebo inej činnosti? Identifikuje a zdôvodní výber hudobného nástroja k piesni, riekanke či hudobno-dramatickému celku? Aké hudobné nástroje využíva dieťa pri pochodovej, tanečnej piesni či uspávanke? Akými hudobnými nástrojmi vyjadruje zvukovú podobu javov a nálad? Zvláda ľahšie rytmickú alebo metrickú stránku hudobného sprievodu? Do akej miery je jeho hra plynulá v súlade s tempom?

1.4 Percepčné činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Aktívne počúva hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky.	Učiteľka počúva s deťmi detské hudobné skladby a piesne. Učiteľka sama spieva a hrá deťom piesne a inštrumentálne miniatúry. Učiteľka učí deti sluchom rozlišovať zvuky a tóny, zdroj hudobného a nehudobného zvuku. Identifikujú hlas dieťaťa, mužský, ženský, sólo spev, spev skupiny, znenie najznámejších klasických hudobných nástrojov, odkiaľ prichádza zvuk, či tón. Učiteľka pri počúvaní hudby spoločne s deťmi identifikuje niektoré vyjadrovacie prostriedky	Ako dlho dokáže dieťa počúvať skladbu, vypočuje ju aktívne až dokonca? Kedy deti najradšej počúvajú hudbu a aký hudobný žáner? Do akej miery zachytí zmenu farby, t.j. ľudských hlasov, farbu hudobného nástroja? Ktoré hudobno-vyjadrovacie prostriedky hudby (dynamika, rytmus, tempo) dokáže dieťa identifikovať? Ako slovne vyjadruje pocity, predstavy a zážitky z procesu počúvania?

	hudby (rytmus, tempo, dynamiku). Spoločne pomenujú kontrasty v hudbe. Učiteľka vytvára situácie pre opätovné počúvanie a spoznávanie už počúvaných hudobných diel.	Aké iné vyjadrovacie prostriedky využíva?
Vyjadruje zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami.	Učiteľka nabáda deti k tomu, aby pocity z počúvanej hudby vyjadrili slovom, stvárnili pohybom, či výtvarne.	

1.5 Hudobno-pohybové činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vyjadrí charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom.	Učiteľka vedie deti k správnemu tanečnému držaniu tela, kultivovanému pohybu pri pohybovom vyjadrení obsahu riekaniek, piesní a hudby.	Aké atribúty má tanečné držanie tela dieťaťa? Ako dieťa pohybom reaguje na charakter hudobnej skladby?
Využíva tanečné prvky v jednoduchých choreografiách.	Učiteľka imitačne osvojuje s deťmi tanečné prvky: tanečnú chôdzu, tanečný beh, prísunový krok (dopredu, dozadu a do strán), poskočný krok, cval, točenie vo dvojici, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony pri jednoduchých tanečných choreografiách.	Koľko tanečných prvkov má osvojených a dokáže ich spojiť do jednoduchej pohybovej kompozície? Vie tieto prvky plynulo kombinovať v jednoduchej choreografii?
	Vhodne kombinuje hru na tele (tlieskanie, plieskanie, dupanie) a tanečné prvky.	Ktoré tanečné prvky dokáže spojiť s hrou na tele?
Imituje pohyb v hudobno-pohybových hrách.	Učiteľka vyberá vhodné hudobno-pohybové hry, v ktorých deti imitujú pohyb, resp. tvoria vlastné pohybové vyjadrenie. Vedie ich k dodržiavaniu pravidiel v hudobno-pohybových hrách.	Ako imituje dieťa pohyb v hudobno-pohybových hrách? Akú podobu majú jeho vlastné pohybové vyjadrenia? Dodrží pravidlo v hudobno-pohybovej hre?

1.6 Hudobno-dramatické činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vyjadruje piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky.	Učiteľka s deťmi stvárňuje detské piesne a skladbičky primeranými dramatickými výrazovými prostriedkami.	Aké dramatické prostriedky využíva dieťa pri stvárnení piesní a hudobných skladieb?
	Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti využijú prvky hudobno-dramatickej improvizácie a hudobno-dramatickú interpretáciu (zmenené dramatické podanie).	Ako interpretuje pieseň v zmenenej hudobno-dramatickej podobe či inej dramatickej situácii?
	Učiteľka spoločne s deťmi vyberá vhodnú hudbu na vykreslenie	Aké hudobno-vyjadrovacie prostriedky zvolí na dotvorenie deja, nálady či postáv hudobno-

	prostredia, nálady a postáv v hudobno-dramatických celkoch a hudobných rozprávkach.	dramatického celku?

2. Výtvarná výchova

2.1 Výtvarné činnosti s tvarom na ploche

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Skladá tvary a skladaním vytvorí novotvar (nové zobrazenie) a pomenuje ho. Vystrihuje časti obrázkov. Spája časti obrázkov lepením. Dotvára tvary kresbou (maľbou) a pomenuje výsledok. Dopĺňa (spresňuje) neurčitý tvar.	Učiteľka podnecuje hravé skladanie nefiguratívnych tvarov do zloženého tvaru, vznik novotvaru (napr. plošných geometrických tvarov z farebného papiera) alebo skladanie kartónových tlačených písmen (do tvarov postavičiek). Nový zložený tvar možno na výkres obkresliť, ofrotážovať, prilepiť a pod., a je možné ho doplniť kresbou alebo maľbou. *Pozn. Aktivity môžu nadväzovať na aktivity zo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami (rovinné útvary) – deti ale pracujú bez predlohy.* Učiteľka umožňuje deťom skladanie častí figuratívnych tvarov, vznik novotvaru (napr. časti obrázkov/fotografií zvierat či postáv vystrihnutých z časopisov, ktoré dieťa spája na ploche výkresu do nových tvarov, možnosť dopĺňať tvary kresbou). Učiteľka vytvára podmienky na uplatnenie predstavivosti pri pohľade na tvar bez významu – dokresľovanie alebo domaľovávanie škvrny, odtlačku farby – dekalku (škvrna, ktorá vznikne roztlačením farebnej pasty, preložením a stlačením papiera, na ktorom je vytlačená) čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.	Uplatňuje dieťa pri činnostiach predstavivosť a fantáziu? Sú jeho riešenia nezávislé/závislé na predstavách ostatných detí (učiteľky)? Skladá dieťa zo segmentov figuratívne/nefiguratívne tvary? Akým spôsobom dokáže dieťa rozprávať o vytvorenom obrázku/objekte: nazvať ho (rozvinutejšia úroveň: charakterizovať ho, povedať o ňom príbeh)? Dokáže pomenovať artefakty iných detí? Ako sa o nich vyjadruje? Ako dieťa reaguje na neusporiadanú predlohu (napr. čarbanicu, krkváž): dokáže v nej vyhľadať inšpiráciu alebo vyjadriť svoju predstavu? Aký nástroj dieťa uprednostňuje: s vlhkou, suchou, prašnou, vláčnou, výraznou, jemnou stopou? Akým spôsobom dieťa používa nástroje, napr. nožnice, ceruzku, štetec ... (držanie v ruke, spôsob a smer ťahu, prítlak...)? Dokáže dieťa vystrihnúť tvar podľa obrysu (napr. obrázku z časopisu)?

2.2 Výtvarné činnosti s tvarom v priestore

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Modeluje tvary z mäkkej modelovacej hmoty. Skladá, spája z rôznych materiálov	Učiteľka dáva deťom príležitosť na modelovanie jednoduchého figurálneho a geometrického tvaru (mäkká modelovacia hmota). Učiteľka vedie deti, aby objekt alebo architektúru vytvárali z hotových prvkov (škatuľky, geometrické tvary, prírodniny, s využitím kartónu a iných	Ako dieťa modeluje plastický tvar (vychádza prevažne z celku alebo spája jednotlivosti – detaily)? Priradí dieťa zodpovedajúci nástroj a techniku (napr. štetec a temperu, drievko alebo pierko a tuš ...) alebo experimentuje s používaním nástrojov?

priestorovú zostavu, pomenuje ju.	materiálov), materiál spájali lepením, upevňovaním lepiacou páskou, plastelínou...s dôrazom na predstavivosť dieťaťa. Podľa inštrukcií učiteľky dieťa vytvára jednoduché papierové skladačky (napr. loďky, čiapka, lietadlo, nebo-peklo ...).	Ako kombinuje rôznorodé materiály? Vyberá si skôr geometrické, organické tvary alebo ich kombinuje? Je jeho priestorová kompozícia ucelená?

2.3 Výtvarné činnosti s farbou

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Pomenuje základné a zmiešané farby. Ovláda základy miešania farieb. Ovláda niekoľko techník maľovania. Farbami vyjadruje pocity. Hravo experimentuje s farbami.	Učiteľka zameriava pozornosť detí na názvy základných farieb a farieb zmiešaných (z dvoch základných farieb), svetlých a tmavých farieb. Ponúka aktivity zamerané na usporiadanie farieb (v krabičke, na palete). Učiteľka poskytuje možnosť výberu jednoduchej maliarskej techniky, napr. tempera – farby riediteľné vodou (s možnosťou miešania farebnej masy), alebo vodové farby, farebné tuše, pastel, pastelky, fixky (farby s možnosťou výberu pripraveného farebného tónu); vedie s deťmi rozhovor o farbách a pocitoch ktoré vyjadrujú; dôraz na výraz farieb (napr. tmavé, svetlé) a na ich miešanie (v paste alebo prekrývaním). Vedie deti k osvojovaniu návykov držania maliarskeho nástroja a miešania farieb. *Pozn.: učiteľka necháva dieťaťu priestor na vlastnú sebarealizáciu, objavovanie, experimentovanie a vyjadrenie fantázie s možnosťou prepojenia na aktivity v inej vzdelávacej oblasti.*	Akým spôsobom dieťa pomenúva farebný nástroj alebo hmotu (pastelku, pastel, temperu, plastelínu ...): názvom farby – rozoznáva základné farby alebo aj ich odtiene? Ako dieťa rozlišuje a triedi farby? Dokáže vybrať farby vyjadrujúce polarity pocitov/ vnemov (, suché – mokré, tmavé – svetlé, smutné – veselé...)? Ktorým farbám priraďuje pozitívne/ negatívne významy (sympatie/antipatie)? Aký farebný materiál (pastelka, vodová farba, tempera, ...) dieťa uprednostňuje? Akým spôsobom dieťa experimentuje s farbami (mieša, používa lomené/čisté farby, riedke farby/pasty; ktoré tóny si vyberá)? Akú mimiku, gestá a temperament prejavuje dieťa pri maľovaní a kreslení? Ktoré témy (motívy) dieťa opakovane zobrazuje? Kedy dieťa interpretuje zobrazenie ako správu (príbeh) – kedy je preň symbolom niečoho?

2.4 Spontánny výtvarný prejav

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Výtvarne vyjadruje svoje predstavy o svete.	Učiteľka volí aktivity zamerané na spontánnu kresbu, modelovanie alebo priestorové vytváranie – voľba vlastnej témy, techniky; s dôrazom na sebavyjadrenie a uplatnenie svojich citov, vnemov, predstáv a fantázie. Dieťa má k dispozícii širšiu škálu technických prostriedkov, z ktorých	Akým spôsobom dieťa uchopuje symboly (značky, písmená, piktogramy, komiksy ...) vo svojich vlastných výtvoroch. Rozlišuje a pomenováva kvality povrchu (napr. v polaritách drsný – hladký, jednoliaty – členený,

Kreslí postavu. Používa rôzne maliarske nástroje. Opíše obsah kresby.	si môže vybrať, alebo ich kombinovať. Učiteľka zameriava aktivity detí na kresbu postavy človeka alebo zvieraťa, bez nárokov na vystihnutie proporcií, s vystihnutím hlavných znakov (napr. uši, krk, prsty na ruke, chodidlá), s dôrazom na vyjadrenie charakteristických prvkov a spontánny výraz. Učiteľka podnecuje používanie čiary, bodu (kreslenie vybraným nástrojom a materiálom; dieťa si má predtým možnosť vyskúšať rôzne kresliace nástroje, napr. ceruzku rôznej tvrdosti, fixku, uhlík, rudku, štetec/drievko a tuš ...) a porovnať rôzne kvality ich kresebnej stopy. Učiteľka u detí utvára a upevňuje návyky držania kresliaceho nástroja. *Pozn.: učiteľka necháva dieťaťu priestor na osobný výtvarný prejav.*	mäkký – tvrdý...)? Dokáže dieťa postrehnúť časti tváre alebo postavy samostatne (po upozornení učiteľky) alebo postavu štylizuje (zjednodušuje) v záujme vyjadrenia svojho zámeru? Do akej miery venuje pozornosť detailom? Umiestňuje ich správne? Tvorí kresba uzavretý celok, alebo sa rozpadá na detaily?

2.5 Synestézia (medzizmyslové vnímanie)

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Reaguje výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety.	Učiteľka umožňuje deťom aktivity zamerané na snímanie rozmanitých povrchov technikou frotáže (budovanie vzorkovníčka, alebo tvarovej kompozície z frotážovaných povrchov). Vedie deti k pomenúvaniu rôznych hmatových pocitov z frotážovaných povrchov (drsný, hladký, vrúbkovaný, pichľavý, mäkký...). *Pozn.: téma môže nadväzovať na vzdelávaciu oblasť Človek a svet práce, podoblasť Materiály a ich vlastnosti.* Učiteľka podnecuje farebné vyjadrenie výrazných chutí farbami (napr. kyslosť – citrón – žltá ...). Volí aktivity, kde sa deti inšpirujú náladou hudobnej skladby; s dôrazom na vzťah zrakovej a zvukovej skúsenosti (krátka, výrazovo jednoznačná ukážka hudobnej skladby – reakcia ľubovoľnými výtvarnými prostriedkami). *Pozn. aktivity môžu nadväzovať na aktivity z hudobnej oblasti.*	Dokáže dieťa pomenovať rôzne hmatové pocity z frotážovaných povrchov? Zoraďuje frotážované vzorky vedľa seba mechanicky alebo ich radí podľa vlastnej hierarchie, rytmu príp. z nich vytvára zobrazenie? Dokáže dieťa farbou vyjadriť chuťový vnem? Aké prostriedky (zobrazujúce – nezobrazujúce, farebné, tvarové, kompozičné) si dieťa volí na zobrazenie hudobnej nálady?

2.6 Vnímanie umeleckých diel

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Slovne opíše obraz, sochu, dizajn	Učiteľka zameriava pozornosť detí	Na ktorý druh vizuálneho umenia

(predmet) a architektúru. Reaguje výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo.	na aktívne vnímanie výtvarného diela. Umožňuje deťom opis výtvarného diela. Vedie s deťmi rozhovory o výtvarnom diele. Učiteľka ponúka aktivity zamerané na výtvarné spracovanie podnetu z umeleckého diela (ukážky vybraných výtvarných diel – podľa výberu, príp. návšteva výstavy/galérie; dieťaťu umožňuje spontánne reagovať na umelecké dielo v rozmedzí od detskej „kópie“ až po parafrázu alebo inšpiráciu námetom alebo spracovaním; s uplatnením rôznych techník. *Pozn. vnímanie výtvarných diel možno prepojiť s medzizmyslovým vnímaním (napr. obraz – hudba, socha – pantomíma ...).*	dieťa reaguje s najväčším záujmom (podnecuje jeho fantáziu)? Dokáže dieťa rozprávať o umeleckom diele, ktoré videlo (vecne ho opísať, povedať ako naň pôsobí)?

5.7 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

1 Zdravie a zdravý životný štýl

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka.	Učiteľka poskytuje základné informácie o význame pohybu pre zdravie (lepšia práca srdca, pľúc, svalov). Vhodne zvolenými telesnými cvičeniami u detí rozvíja pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné), ich dobrú úroveň deti prejavia v súťažiach, kde im učiteľka vysvetľuje rozdiel medzi víťazstvom a prehrou.	Aký príklad významu pohybu pre zdravie vie dieťa uviesť? Ako stojí, sedí, leží (správne/chybné držanie tela)? Čo dieťaťu chutí a čo nie?
Má správne držanie tela v stoji a v sede.	Správne držanie tela v rôznych polohách (stoj, sed, ľah) učiteľka každodenne podporuje zdravotnými cvičeniami. Súčasťou aktivít sú relaxačné a uvoľňovacie cvičenia.	Aké jedlo považuje za zdravé (alebo nezdravé)?
Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia.	Spolu s učiteľkou deti uvádzajú základné znaky choroby a jej vplyvu na denný režim.	Čo rado pije? Vie, či je tento nápoj zdravý?
Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy.	S pomocou učiteľky sa deti snažia charakterizovať zdravé a nezdravé stravovanie. Vysvetľuje sa im význam rovnováhy príjmu a výdaja energie (obezita a podvýživa). Dôležité je vysvetliť pitný režim.	Čo si predstaví pod obezitou a ako vysvetlí jej vznik? Čo považuje dieťa za chorobu?
	Učiteľka uvádza príklady zdravie	Ako dieťa opisuje návštevu u lekára

Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie.	ohrozujúcich situácií (poštípanie hmyzom, popálenie, poranenie atď.) a diskutuje s deťmi o ich vlastnej skúsenosti.	(bojí sa lekára, zubára)? Akú má skúsenosť s poranením?
Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby).	Učiteľka upevňuje hygienické návyky a rozpráva sa s deťmi o význame prevencie chorôb (napríklad umývanie rúk ako prevencia pred infekčnými chorobami, otužovanie, pravidelný pohyb; čistenie zubov a obmedzenie konzumácie sladkostí ako prevencia pred zubným kazom a pod.)	Ako vysvetľuje prevenciu pred infekčným ochorením? Ako vysvetľuje prevenciu pred vznikom zubného kazu?

2 Hygiena a sebaobslužné činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.).	Pri každodenných činnostiach sú deti učiteľkou vedené k dodržiavaniu základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa).	Aké má hygienické návyky?
Ovláda základné sebaobslužné činnosti. Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní. Udržiava poriadok vo svojom okolí.	V každodennom režime materskej školy si deti prirodzene osvojujú a zdokonaľujú sebaobslužné činnosti ako obliekanie, vyzliekanie, prezúvanie, zaväzovanie šnúrok, osvojujú si základy stolovania (držanie príboru, použitie servítky, držanie hrnčeka či poháru pri pití). Učiteľka vedie deti k tomu, aby si hračky upratali a udržiavali poriadok vo svojom okolí.	Ako dieťa postupuje pri vyzliekaní a obliekaní? Ako si zaväzuje šnúrky?

3 Pohyb a telesná zdatnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy	Evaluačné otázky
Vykoná tieto základné polohy a postoje podľa pokynov: stoj, drep, kľak, sed, ľah.	Učiteľka na základe opakovaných pokynov a ukážok podporuje u detí osvojovanie si základných polôh a postojov (stoj čelom vpred, stoj čelom vzad, drep, kľak, sed, ľah vpred, ľah vzad). Vhodné je využívať poradové cvičenia a správnu terminológiu (upažiť, zapažiť, vzpažiť, predpažiť, pripažiť, unožiť, zanožiť, prednožiť, prinožiť, pokrčiť, skrčiť a pod.).	Aké cvičenia má dieťa najradšej? Aké cvičenia nechce robiť? Prečo? Ako zareaguje pri zadaní slovného pokynu (vykoná správne zadanú polohu, postoj) ?
Ovláda správnu techniku	Prostredníctvom vhodných telesných cvičení a pohybových hier učiteľka	Akú techniku využíva pri chôdzi

chôdze a behu.	deťom pomáha osvojiť si a zdokonaliť správnu techniku základných lokomočných pohybov (beh rýchly a pomalý, slalomový beh, beh cez prekážky, beh zo štartu do cieľa).	a behu?
Ovláda skok znožmo a skok cez prekážku.	Učiteľka zaraďuje cvičenia zamerané na skoky znožmo na mieste, skoky znožmo z miesta do diaľky, skoky zo zvýšenej podložky, skoky na jednej nohe, preskakovanie prekážok.	Ako prekonáva preskokom prekážku?
Ovláda rôzne techniky lezenia, plazenia a preliezania.	Učiteľka využíva na zaradenie rôznych techník lezenia, podliezania a preliezania aj náradie a náčinie.	Ako prelieza/podlieza prekážku?
Manipuluje s náčiním: hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie atď.	Učiteľka využíva pri manipulácii s náčiním rôzne cvičenia ako hádzanie lopty jednoručne a obojručne, hádzanie a chytanie lopty vo dvojiciach, hádzanie lopty na cieľ, podávanie a odrážanie lopty rôznej veľkosti, preskoky na švihadle, psychomotorické cvičenia a hry s využitím netradičného náčinia, ako sú šatky, padáky, a iné.	Ako triafa loptu do cieľa (jednoručne/obojručne)? Ako chytá loptu?
Ovláda tieto jednoduché akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi.	Pre rozvoj jednoduchých akrobatických zručností je vhodné využívať cvičenia zamerané na rozvoj koordinačných schopností najmä na podporu dynamickej rovnováhy (chôdza a beh po vyvýšenej rovine – lavičke, balančnej plošine) a statickej rovnováhy (stoj na jednej nohe, váha predklonmo -lastovička). Učiteľka zaraďuje cvičenia pre nácvik a následné zdokonalenie prevalov (kotúľ vpred, kolíska, bočné prevaly). Odporúčajú sa využívať pohybové hry zamerané na zmeny polôh a postojov, rozvíjajúce reakčnú a orientačnú schopnosť. Pre celkový rozvoj koordinácie je vhodné zaraďovať obraty okolo výškovej osi s poskokmi alebo vo výskoku.	Aké akrobatické zručnosti ovláda? Ako udržiava rovnováhu v stoji na jednej nohe? Ako realizuje kotúľ vpred (alebo iné prevaly)?
Rytmicky správne využíva základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod.	Učiteľka zaraďuje hudobno-pohybové hry na osvojenie rytmizácie štvrťových dôb v 2/4 takte hrou na telo a na vyjadrovanie hudobného rytmu pri chôdzi alebo behu. Na základe ukážky deti imitujú tanečné kroky ako napr. krok poskočný, krok prísunný na hudobný sprievod. Následne je možné zaradiť pohybovú improvizáciu na báze vlastnej tvorivosti na známy alebo	Ako reaguje pohybom na hudbu? Ako imituje tanečné kroky? Ako improvizuje pri tanci?

	neznámy hudobný sprievod.	
Dodržiava pravidlá v pohybových hrách. Zvládne turistickú prechádzku.	V pohybových hrách učiteľka vysvetľuje význam pravidiel a dôležitosť ich dodržiavania. Súčasne u detí podporuje súťaženie a myšlienku fair-play. Učiteľka motivuje deti počas prechádzky tak, aby deti zvládli súvislú chôdzu primeraného trvania bez únavy alebo vyčerpania. Turistické prechádzky sa spravidla realizujú počas pobytu vonku.	Rešpektuje pravidlá v pohybových hrách? Ako reaguje pri prehre (výhre)? Ako reaguje v prípade, že iné dieťa pravidlá nedodržiava?